

steklar

GLASILO DELAVCEV DO STEKLARNA-SIJAJ HRASTNIK

Izhaja od leta 1959
Letnik XXVIII, št. 3
Hrastnik, 16. 3. 1987

Pregled lanskega gospodarjenja

Na robu rentabilnosti

K že nekaj letom neuspešnega poslovanja smo pridelali še eno manj uspešno poslovno leto.

Posledica težav, na katere smo pri proizvodnji naleteli ob začetku leta 1986, nismo mogli sanirati med letom, niti ob njegovem koncu kljub rekordni prodaji gotovih izdelkov v decembru. Zaostajanje naših prodajnih cen za cenami surovin in materiala nam je onemogočilo ustvarjanje zadostnega dohodka za kritje vseh potreb splošne in skupne porabe, ter vsaj minimalne akumulacije. V primeru, da bi se cena plina med letom ne znižala, ampak bi „normalno“, kot ostale cene naraščala, bi naše poslovanje zašlo v bistveno slabši položaj saj bi bili stroški goriva za 800 milijonov dinarjev večji. Tako pa smo imeli „samo“ poslovanje z motnjami.

Na osnovi določb novosprejetega zakona o sanaciji in prenehanju OZD pa bo treba sprejeti vrsto ukrepov za odpravo vzrokov, ki so privedli naše poslovanje v tako situacijo.

Fizični kazalci kažejo, da smo z manj zaposlenimi kot v letu poprej (95 %) proizvedli za dobrih 4 % več steklenih izdelkov. V proizvodnji svetil pa z 8-odstotnim zmanjšanjem zaposlenih ni bilo mogoče izdelati enakega števila svetil (78 %). Uspešnejšo proizvodnjo pa smo imeli pri posebnih izvedbah. Ta je večja za skoraj dvakrat. Količinska prodaja je bila tudi v primerjavi s proizvodnjo uspešna, saj so se zaloge steklenih izdelkov nekoliko znižale pri svetilih kar za polovico. Vendar ostajajo zaloge še nadalje problem, saj nam vežejo zelo draga sredstva. Skupno imamo zalog gotovih izdelkov, ter surovin in materiala z upoštevanjem dejanskih nabavnih cen za skoraj 2.500 milijonov dinarjev. Pri izvozu ugotavljamo, da vse težje konkuriramo z našimi izdelki na zahodnem tržišču, saj je tu ponudba večja od povpraševanja, čemur mi z našo kakovostjo in ceno nismo več kos.

V bodoče bomo prisiljeni opustiti določene izdelke, pri preostalem pa si prizadevamo, da bo izdelan čimbolj kakovostno. Že dalj časa ugotavljamo, da postaja naš izvoz vse manj rentabilen. V preteklosti smo izpad dohodka pri izvozu še nekako kompenzirali s prejetimi izvoznimi premijami (leta 1982 17 % višina premije). V letu 1986 pa so se izvozne premije povišale šele v drugem polletju s 3 % odstotkov na povprečno 15 %. Z izvozom izdelkov za 4.519.797 ameriških dolarjev izpolnujemo plan le 85 odstotkov.

V letu 1986 smo pričeli z moderniziranjem strojnega parka. Tako smo z modernizacijo J peči bistveno zmanjšali porabo energije, remont in modernizacija stroja omogočata večjo produktivnost in boljšo kakovost stekla. Aktivirali smo tudi avtomat za izdelovanje plafonier. Skupno smo letos

vložili v investicijska in remončna dela 1.100 milijonov dinarjev. Ta so nam delno že v letošnjem letu pripomogla k znižanju stroškov, vendar ostaja naše poslovanje kljub temu na robu rentabilnosti. Eden izmed razlogov za takšen rezultat je nedvomno tudi prekomerno naraščanje splošne in skupne porabe, katere rast (231,6 %) prednjači pred vsemi ostalimi stroškovnimi nosilci. To pomeni, da poraba o razbremenitvi gospodarstva ostaja le na papirju.

Glede osebnih dohodkov je treba omeniti, da smo jih uspeli povišati za 134 %. Povprečni letni dohodek je bil 99.241 dinarjev na delavca, ter se tako nekoliko bolj približali povprečnim

osebni dohodek v Sloveniji. Predvsem v zadnjem trimesečju je bilo povišanje izrazitejše, kar pa je bilo nujno, saj je bila zaradi odhajanja delavcev na ključnih proizvodnih delov-

nih mestih, ter zaradi prekomernih bolniških izostankov določen del proizvodnje že ogrožen, tako v proizvodnji steklenih izdelkov, kot v proizvodnji svetil.

		Povečanje v primerjavi z letom 1985 (v odstotkih)	Odstotek realizacije plana
CELOTNI PRIHODEK	18.297.450.526 dinarjev	190,3	102,4
PORABLJENA SREDSTVA	13.120.815.903 dinarjev	183,2	107,2
DOHODEK	5.166.634.623 dinarjev	213,8	91,8
SPLOŠNA IN SKUPNA PORABA	1.178.544.388 dinarjev	231,6	104,9
DEL ZA DSSS	722.838.000 dinarjev	209,0	102,6
DEL ZA OSEBNE DOHODKE	3.240.208.682 dinarjev	227,2	102,7
DEL ZA REZERVNI SKLAD	25.043.553 dinarjev		

Sodelovanje z zunanjimi inštitucijami

ITEO ugotavlja in predlaga

Zaradi slabega položaja delovne organizacije v letu 1985 je na predlog kolegija delavski svet delovne organizacije Steklarna-Sijaj sprejel sklep, da povabi k sodelovanju strokovnjake Inštituta za trženje, ekonomiko in organizacijo dela. Skupno z domačim teamom so izdelali diagnozo gospodarskih razmer v delovni organizaciji ter pripravili predloge za potrebno dejavnost v delovni organizaciji. Naloga je bila široko zastavljena ter obsega:

■ v prvem delu Diagnozo ekonomskega stanja DO Steklarna-Sijaj Hrastnik — s predlogom potrebnih aktivnosti za sanacijo gospodarskih razmer v delovni organizaciji;

■ v drugem delu pa tržno razvojno študijo za programe:

- svetila,
- razsvetljivo steklo,
- drobna embalaža,
- steklo široke potrošnje in
- tuji trg (embalažno in trgovsko steklo).

Vsaka od teh študij obsega od 80 do 90 tipkanih strani, zato si bomo ogledali le bistvene ugotovitve ITEO-ja ter naloge, ki so bile opravljene v tem obdobju.

Diagnoza gospodarskih razmer v delovni organizaciji

V njej ugotavljajo, da se razkorak med cenami surovin in energije in cenami izdelkov delovne organizacije še vedno povečuje, kar povzroča, da negativnih vplivov delovna organizacija ne more zapolniti s prihranki pri racionalizaciji proizvodnje.

* neustrezni rezultati dela in poslovanja delovne organizacije niso le odraz tekočega dela in poslovanja delovne organizacije, temveč so slabosti v poslovanju nastale z dosedanjim strategijo in politiko razvoja delovne organizacije.

Izhod za delovno organizacijo ni v tarhanju nad težkimi pogoji pridobivanja dohodka, temveč bi morala poizkusiti nadomestiti izgubljeni in si na ta način zagotoviti možnosti za obstoj in razvoj.

Na podlagi proučitve pomembnejših elementov dela in poslovanja delovne organizacije predlagajo:

* aktivnosti, ki so kratkoročne narave,

* študija je odprla vprašanja, na katera bo naknadno, v okviru posameznih projektov treba najti ustrezne odgovore oziroma usmeritve (dolgoročno).

Programska usmeritev delovne organizacije

Ugotovljeno je, da je delovna organizacija tipičen primer proizvodne naravnosti. V ospredju je proizvodnja stekla, ki ga obstoječa tehnologija najlaže zagotavlja v daljšem obdobju. Predlagano je, da bi menjali poslovno filozofijo, tako da bi izhajala iz tržišča in njegovih potreb, ki se dinamično spreminjajo glede na dinamiko razvoja proizvodnje in potrebnosti tistih tržnih segmentov, ki vsebujejo steklo. Program svetil je treba izkoristiti v razvojne namene za koristi in interese

obeh programov — tako razsvetljivih teles kot samih svetil. Delovna organizacija se mora obrniti k tržišču in opredeliti svojo jasno tržno usmeritev, tržne cilje, strategije in akcije, izdelati mora tržno uporabniško opredelitev programov svoje proizvodnje, jih tržno verificirati, ugotoviti nove možnosti na trgu ter v dogovoru s sposobnostmi proizvodnje, opredeliti dolgoročne programske usmeritve. K tem ugotovitvam ITEO-ja imamo v delovni organizaciji naslednje pripombe:

● naša delovna organizacija je proizvodno-tržno usmerjena; podlaga proizvodnim planom so le potrebe trga; v naši delovni organizaciji poskušamo zapolniti proizvodne zmogljivosti;

● tržno uporabniško opredelitev pa smo dali izdelati v drugem delu študije, toda iz nadaljnjega izvajanja boste lahko ugotovili, da ni prijemljivih, torej dolgoročnih tržnih-programskih usmeritev.

Trženje

... izhaja se iz proizvodne usmeritve, kjer so osnovni plani proizvodnje za domači trg in izvoz po proizvodnih obratih in proizvodnih skupinah. Tako domači trg predstavlja 63 % vrednostnega plana proizvodnje pri steklu 61,8 % ter pri svetilih 68

... tržni cilji in strategija niso opredeljeni s planom, niti po prodajnih programih, niti po geografskih regijah. Ni ocen potreb tržišča, prav tako ni prognoz tržišča, kar bi predstavljalo osnovo za tržno planiranje in predstavljanje tržnih ciljev.

... prodaja v kosih ne narašča več, kar pomeni, da gre pripisati 30-odstotni povečan vrednostni obseg prodaje v letu 1984 predvsem cenam ... osnovni programi stekla se v zadnjih desetih letih niso skoraj nič spremenili.

... opazen je premik pri avtomatski proizvodnji od 15.000 ton v letu 1976 do 28.000 ton v letu 1985.

... glede kupcev je v zadnjih desetih letih prišlo do minimalnih sprememb, kar dokazuje, da je šlo več ali manj za vsakoletno distribucijo, ne pa za prodajo.

... pomanjkljivost planov potnikov je v tem, da niso asortimansko količinski.

... raziskave tržišča kot službe ni, prav tako ni plana propagande niti sredstev za to.

Na podlagi tržne analize strokovnjaki ITEO predlagajo:

* Prehod iz proizvodne usmeritve v tržno-finančno usmeritev;

* Operativno izvajanje trženja; s tržno finančno usmeritvijo pa se predlaga vrsto dejavnosti, ki se lahko izvedejo le dolgoročno s primernimi strokovnjaki za področje trženja. Tako ocena rasti trženja nadaljnjih pet let; strokovno usposobiti obstoječe kadre, zaposliti nove kvalitetne kadre, razširiti potniško mrežo za vse programe za celovito območno prodajo, v plan ugraditi regionalne projekcije prodaje in podrobneje proučiti konkurente. Operativno izvajanje trženja pa pomeni: kaj manjka na tržišču in koliko, ugotoviti slabe točke konkurentov, pre-

gled zalog v skladišču po prodajnih programih, izdelati plan pospeševanja prodaje — predvsem iz zalog, sistematizirati poročila potniške mreže, jih redno obdelovati, kontrolirati in uporabljati.

Na osnovi tržne analize so po mnenju ITEO potrebni naslednji kratkoročni ukrepi:

* izdelati inventuro zalog s ciljem, da bi jih zmanjšali

* ugotoviti, katerih izdelkov na tržišču primanjkuje,

* izdelati program akcije za pospeševanje prodaje,

* izdelati tržno oceno pospeševanja prodaje za izbrane nosilne skupine izdelkov kot osnovo za korekcijo plana proizvodnje,

* izvajanje navedenih ukrepov zahteva sodelovanje zunanjih strokovnih inštitucij.

Študija ITEO je bila delana v času, ko smo imeli v zalogi 7.500 ton izdelkov. Sedaj jih imamo le 3.700 ton, torej več kot enkrat manj, pa še vedno nismo zadovoljni. Kajti naš cilj je, da imamo pod 3.000 tonami zalog za tržišče zanimivih izdelkov.

Znano je, katerih izdelkov primanjkuje, vendar je jugoslovansko tržišče strašansko nepredvidljivo in nobene ocene niso stoodstotne (npr. v času študije ITEOJA smo imeli na zalogi 25 milijonov penicilinskih stekleničk, sedaj pa tako rekoč „še tople“ vse prodamo in bi jih prodali še 40 % več, če bi jih lahko izdelali.

Analiza finančnega položaja

Moramo poudariti, da je bila analiza narejena v letu 1985 in je posnetek kratkih razmer v delovni organizaciji. Toda v kolikor želimo študijo ITEO kompleksno obdelati, si moramo ogledati tudi predloge kratkoročnih ukrepov finančnega značaja:

... prodaja in likvidacija zalog (kar smo že ugotovili)

... opredelitev optimalnih zalog surovin in repromateriala (naloga, ki nas še čaka),

... izračun in spremljanje koeficienta obračanja posameznih vrst obratnih sredstev, kot so material, gotovi izdel-

ki, terjatve, dinarska sredstva (avtomatska obdelava podatkov).

Pri tem pa je treba narediti podrobno analizo koeficienta obračanja po posameznih grupah proizvodov oziroma materiala in surovin.

... maksimalna agresivna finančna politika, s katero se razume napore vseh delavcev za pridobitev vseh možnih dodatnih finančnih kreditov pod ugodnejšimi pogoji, za tržno obrestno mero, odplačila kreditov po tržni obrestni meri ter plasman sredstev po tržni obrestni meri,

— na ta način zmanjšati razlike v obrestih

Dolgoročni ukrepi bi bili:

Opredeliti najrentabilnejši sortiment proizvodnje.

Izpopolniti sistem finančnega planiranja na osnovi dinamičnih planov blagovnih tokov po mesecih za vse leto.

● Računalniško podpreti sistem planiranja v delovni organizaciji s planom bilance stanja in bilance uspeha. Plansko finančna služba je predvsem izvajalec plačilnega prometa in posredovalec kreditov, nima pa potrebne vpliva na izvajanje finančne politike. Razlog je v tem, da temeljne organizacije ne dajejo potrebnih osnovnih informacij za finančno planiranje, kar ima za posledico, da ne dobivajo ustreznih povratnih informacij za upravljanje s sredstvi.

Planiranje odlivov, oziroma informacije o bodočih zapadlih obveznostih ni, osnovna razloga sta predvsem dva:

● nabavna funkcija ni v celoti združena na ravni delovne organizacije, zato je zbirno informacijo težko dobiti (po naše ni to vzrok)

● ne izdeluje se materialna bilanca za planirano proizvodnjo, ki bi morala biti osnova za plan nabave.

Posebna finančna služba opravlja plačilni promet prek žiro računov tozdog in ne preko žiro računa združenih sredstev na ravni delovne organizacije (čl. 72 Zakona o temeljnih kreditnega in bančnega sistema to zahteva).

Računovodska funkcija DO Steklarne-Sijaj Hrastnik ni v celoti razvila osnovnih funkcij, to je računovodskega načrtovanja, računovodskega nadzora,

računovodske analize in organizacije računovodstva.

Največje pomanjkanje informacij je na področju materialnega in stroškovnega računovodstva. Ni namreč evidence po stroškovnih nosilcih, zato je vsaka organizacija proizvodnega programa bistveno otežkočena. V najkrajšem možnem času bi bilo treba vnesti metodo vrednotenja zaloga gotovih proizvodov in nedokončane proizvodnje po variabilnih stroških.

Na podlagi analize finančne in računovodske funkcije bi bilo koristno realizirati naslednje ukrepe:

— združiti nabavno funkcijo v celoti na ravni delovne skupnosti skupnih služb,

— izdelati vsakoletne dinamične materialne bilance,

— izdelati dinamični plan nabave,

— izdelati plene odlivov finančnih sredstev po mesecih, (to imamo)

— spremeniti samoupravni sporazum o posebni finančni službi.

a — odpreti žiro račun združenih sredstev,

b — način odobravanja in najetja kreditov.

— posodobitev organizacije računovodstva

a — uvedba avtomatske obdelave podatkov,

— izboljšati kvaliteto računovodskih informacij

a — uvedba „direct costing“ metode

normiranje (študij dela in časa), ki pomenijo v določenem smislu podvajanje nalog.

Kontrola kvalitete

Opravlja medfazno in končno kontrolo kvalitete, ne izvaja pa nalog vhodne kontrole, ki je v dejavnosti obeh tozdov zelo pomembna. Ni sprejemljivo, da je v tozdu Proizvodnja steklenih izdelkov kontrola kvalitete pod istim organizacijskim vodjem kot je proizvodnja.

Priprava dela

Ugotovljenih je več nejasnih organizacijskih pristopov: v tozdu Proizvodnja steklenih izdelkov je tehnološka priprava stalna služba, neposredno odgovorna direktorju, operativna priprava pa tehničnemu vodji.

Plan in analize, študij dela in časa, AOP

Služba za plan in analize ne pokriva celotnega področja planiranja v delovni organizaciji. Smisel organizacije te službe v delovni skupnosti skupnih služb je le, če bo izvajala naloge iz tega področja za oba tozda osnovnih dejavnosti.

Razvoj

Področje razvoja je organizacijsko opredeljeno v delovni skupnosti skupnih služb delovne organizacije. Zaskrbijoče je, da se s področjem strateškega razvoja ne ukvarja nihče. Delovna organizacija ima tu še precej notranjih rezerv v načrtnem izvajanju razvojnih aktivnosti, pospeševanjem inovativnega dela in boljšem izkoriščanju strojne opreme.

Nalog na področju razvoja je veliko, lahko pa ga opravljajo najbolj sposobni delavci z ustrezno izobrazbo in izkušnjami.

Predlog sistemskih ukrepov

* izdelava pravilnika o organiziranosti, kjer se opredeli delitev dela med posameznimi enotami, da ne bo prihajalo do podvajanja izvajanja enakih nalog.

* makroorganizacijska struktura delovne organizacije, temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti skupnih služb. Organizacijske enote se organizacijsko opredelijo na enoličen način. To pomeni, da bi bila notranja organizacijska struktura

enakih organizacijskih enot v vseh temeljnih organizacijah na enakih osnovah;

* način zagotavljanja koordinacije dela med organizacijskimi enotami in v okviru funkcijskih področij;

* izdelava potrebnih organizacijskih predpisov za delo; poudarek dati tistim, ki zahtevajo enoten način dela v vseh temeljnih organizacijah združenega dela, to je: organizacijski predpisi za področje planiranja, razvoj novih proizvodov in kontrole kvalitete, nato organizacijski predpisi za razpis delovne dokumentacije, materialne dokumentacije, spremljanje proizvodnje in organizacijski predpisi za izdelavo kalkulacij

Dejavnost v kadrovske politiki

* izboljšati dejansko kadrovske strukturo glede na zahteve po izobrazbi za posamezna dela in naloge:

— pospešiti izobraževanje ob delu.

— izdelati načrt ustrezne štipendijske politike.

* izdelati konkretne ukrepe za zniževanje obsega režijskih del, aktivnosti speljati z ostalimi organizacijskimi spremembami, ki bodo izhajale iz pravilnika o organiziranosti delovne organizacije.

* izdelati konkretne ukrepe za znižanje stopnje absentizma (odsotnosti z dela) v posameznih temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb v delovni organizaciji.

Ocena metodologije planiranja

Planiranje, tako srednje kot dolgoročno, je premalo ustvarjalno. V glavnih tehnoloških-poslovnih usmeritvah prevladuje inovacija, preveč prevladuje proizvodni koncept planiranja:

— naše gospodarske razmere zahtevajo večjo pozornost pri prodajni in finančni funkciji.

— sistem planiranja premalo aktivira temeljne organizacije združenega dela (v okviru smernic).

— v planskih dokumentih ni planirana bilanca stanja, ki je prav tako pomemben element planiranja v delovni organizaciji.

Predlog ukrepov:

* uvesti bi morali t.i. strateško planiranje v smislu opredeljevanja strateških ciljev delovne organizacije in potrebnih aktivnosti s ciljem obstoja in razvoja delovne organizacije.

* proizvodni koncept planiranja preoblikovati v tržno finančni koncept.

* na podlagi analiz izvajati akcije za racionalnejšo porabo energije, znižanje izmeta, povečanje kvalitete poslovanja itd..

* pospešiti inovativno dejavnost in uveljavljanje koristnih predlogov.

* kadrovske opredeliti področje plana in analiz.

Računalniško podprt informacijski sistem

Na podlagi ugotovitev o stanju na področju računalniško podprtega informacijskega sistema je predlagana:

Izdelava zasnove razvoja računalniško podprtega sistema za obdobje 1985-1990, podrobno pa se obdelajo naslednja razvojna področja: posamezne aplikacije, ki se bodo vključile v računsko-informacijski sistem, izračun potrebne računalniške opreme (centralna procesna enota, diskovne enote, tračne enote, terminalna oprema), ocene potrebnih stroškov (apara-

ture, programska oprema), organizacija področja za računalniško obdelavo podatkov, mrežni plan računalniško podprtega informacijskega sistema delovne organizacije ter oceniti predvideno število kadrov in imenovati vodjo.

Obračunski sistem

Stroškovna mesta v delovni organizaciji so organizirana tako, da so dobra osnova za obvladovanje stroškov. Težave pa se pričnejo s kalkulacijami, kjer so namreč zajeti vsi stroški do polne lastne cene (razen obresti, ki se vodijo po temeljnih organizacijah). Predlagano je, da se v obračunski sistem razvije metoda „Direct costing“ z uporabo ustrezne metode vrednotenja potroškov surovin in materialov.

Izdelala naj se stimulatívnejši sistem delitve osebnih dohodkov. Tako bi na primer obratovodje vezali na specifično porabo energije, kvaliteto itd., tehnične operativne kadre na direktne stroške, izkoriščenost strojev. Vendar moramo takoj pripomniti, da brez AOP takšnih kriterijev ne moremo zasledovati.

Medsebojna razmerja med tozdi v delovni organizaciji

Ekonomske odnosi med tozdi niso v celoti ustrezni, vendar večjih problemov v poslovanju delovne organizacije, tako stanje ne povzroča. Predlagano je, da se za polproizvode, ki jih dobavlja tozdu Proizvodnja steklenih izdelkov tozdu Proizvodnja svetil izdelala navodilo, ki ga sprejmeta delavska sveta tozdov, kako se ugotavljajo planske interne cene in katere interne cene se upoštevajo v periodičnih obračunih. Enkrat letno naj se uvede revizija poslovanja in oceni uresničevanje sistema dohodkovnih odnosov ter predlaga tudi ustrezne ukrepe.

Sklepi in ugotovitve I. študije:

Da ne bomo ponavljali, bi ob koncu navedli le bistvene ugotovitve I.TEO, ki jih v dosednjem izvajanju morda nismo dovolj poudarili. Te so v telegrafskem stilu naslednje:

... določene poslovne funkcije niso sledile proizvodni funkciji in se niso ustrezno razvile npr. obračunski sistem, informatika, plan in analize finančne, komercialna itd.

... vzrok je pomanjkanje visokokvalificiranih delavcev na tem področju. Ukrepi: prevrednotiti celoten proizvodni program, opredeliti osnovne premike razvoja, uveljaviti tržno finančni koncept, preiti na program informacijskega sistema in AOP, izdelati obračunski sistem, razviti plan in analize, izvozno poslovne organizirati na osnovi korporacij, dopolniti sistem stimulatívnega nagrajevanja in dobiti ustrezne dodatne kadre (specialisti).

Takoj pa je treba povišati cene, agresivno prodajati, zmanjšati zalogo končnih izdelkov, optimalizirati zaloge re-promaterialov in surovin, zmanjšati lom (izmet), zvišati kakovost, voditi agresivno finančno politiko, optimalizirati proizvodni sortiment, zvišati obseg proizvodnje, znižati stroške pomožnih dejavnosti in varčevati z energijo, surovinami in re-promateriali.

Naj ob koncu I. študije ugotovimo, da smo večji del kratkoročnih ukrepov izvedli, oziroma da tiste, ki so stalnega značaja, izvajamo. Lotili smo se tudi dolgoročnih ukrepov, ki pa so trajnejšega značaja, vendar tudi te moramo rešiti v doglednem času (AOP).

Ena od teh je tudi tržno-razvojna študija, ki jo bomo še predstavili.

S.R.

Obisk delovne skupine CK ZKS

Dohodek ustvarja delo — ne predpisi

Našo delovno organizacijo je 3. februarja letos obiskala delovna skupina Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Namen obiska in pogovora delovne skupine s političnim aktivom delovne organizacije in strokovnimi delavci je bil oceniti stanje in stališča o idejno političnih vprašanih razporejanja dohodka in delitve osebnih dohodkov v naši delovni organizaciji.

Poleg članov delovne skupine CK ZKS, ki jo je vodil Mitja Horvat, so se pogovora udeležili tudi sekretar MS ZKS revirskih občin, predsednik in sekretar POK ZKS Hrastnik in izvršilni sekretar POK ZKS Hrastnik, sekretar OS ZSS Hrastnik.

Strokovne službe delovne organizacije so predhodno posredovale CK ZKS odgovore na vprašanja:

— planiranja in razporejanja dohoda in delitev sredstev za osebne dohodke;

— upoštevanje kazalcev za ugotavljanje uspešnosti poslovanja glede na skupine primerjanja v okviru podskupine dejavnosti;

— oblikovanja samoupravnih splošnih aktov v okviru dejavnosti delovne organizacije in tozda;

— uporabe strokovnih podlag v samoupravnih splošnih aktih delovne organizacije;

— sistema oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke glede uveljavljanja načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela;

— ugotavljanje delovnega prispevka delavcev;

— sistema nadomestil za rezultate inovacij;

— urejanje osebnega dohodka na podlagi minulega dela;

— pogoji pridobivanja dohodka in upoštevanje resolucijskih in planskih usmeritev pri njegovem nadaljnjem razporejanju.

Po uvodu, v katerem je bilo na kratko odgovorjeno na navedena vprašanja, se je razvila zelo konkretna razprava, iz katere povzemam naslednje misli:

● Najpomembnejše je vprašanje pogojev pridobivanja dohodka, torej ka-

ko vplivajo na doseganje planiranih ciljev gospodarjenja zelo hitro spreminjajoči se sistemski predpisi tekoče gospodarske politike, administrativno poseganje države v združeno delo s predpisi, ki bistveno spremenijo položaj panoge in ozdov v cenovni in devizni politiki in medsebojna razmerja v startnih osnovah posameznih gospodarskih panog. Nestimulativna izvozna politika, predvsem na konvertibilno območje, ker je izvoz dohodkovno nezanimiv, saj nam na zunanje tržišče ne priznava visokih stroškov pri proizvodnji, na katere pa v bistvu nimamo nobenega vpliva.

● Stalno zmanjševanje dela dohodka, s katerim lahko tozda razpolaga.

● Doslednejše prenašanje določil družbenega dogovora o razporejanju dohodka v SRS v samoupravne sporazume dejavnosti in družbeno sankcioniranje tistih OZD, ki niso upoštevale družbenih usmeritev razporejanja dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke.

● Nestabilne in nedorečene družbene usmeritve za razporejanje dohodka in velik vpliv drugih družbenih subjektov (zvezni interventni zakon, zvezni družbeni dogovor, republiški dogovor, SDK, IS, resolucije DPS in drugi).

Preveliko je tudi število raznih dokumentov, ki urejajo področje razporejanja dohodka, veliko je prepisovanja določil raznih zakonov, samoupravnih sporazumov, akti so zelo obsežni, komplicirani. Neživljenjski in tog je način sprejemanja dopolnitev in sprememb samoupravnih sporazumov (nova dela in naloge, spremembe v organizacijskih enotah v okviru OZD, spremembe v tehnoloških postopkih ali v poslovno-informacijskih sistemih).

● Cela vrsta je vzrokov, pretežno zunanjih, ki vplivajo na to, da še tako dober sistem delitve osebnih dohodkov v praksi ne daje rezultatov, kajti nestabilni pogoji gospodarjenja zmanjšujejo možnost vplivanja delavcev za doseganje pričakovanih rezultatov poslovanja.

Zaradi padanja življenjskega standarda, visoke inflacije, so vedno večji pritiski na povišanje osebnih dohodkov

in uravnalovki pri delitvi osebnih dohodkov brez ustvarjenega dohodka.

Premajhne so razlike med dobrim in slabim delom, zaradi nedoslednosti pri izvajanju določil sistema delitve osebnih dohodkov vedno pogosteje posegamo po kratkoročnih, kompromisnih rešitvah, ki še bolj izkrivljajo in zamegljujejo nagrajevanje po delu in rezultatih dela. Posledica tega je vedno slabši odnos do dela, krepitev miselnosti o enakosti pri osebnih dohodkih, neznaten vpliv vodstvenih in vodilnih delavcev na višino gibljivega dela osebnih dohodkov na osnovi dogovorjenih argumentov in v končni fazi neupoštevanje sprejetih pravilnikov o normah in normiranju.

● Opozorjeno je bilo na slabo izobrazbeno raven zaposlenih in dejstvo, da smo doslej in še sedaj ogromno vlagamo v kadre, ki pa se niso zaposlili oziroma so delovno organizacijo kmalu zapustili zaradi neenakopravnih odnosov med OZD, saj je zaposlovanje strokovnih kadrov odvisno od celega spleta okoliščin (primeren OD, stanovanje, ustreznost možnost napredovanja, ekološki pogoji).

● Razprava je nakazala tudi možne poti za postopno razreševanje problematike ustvarjanja dohodka in njegove delitve:

a) zagotoviti bolj stabilne pogoje gospodarjenja, opuščati administrativne, interventne ukrepe in poseganje države v združeno delo ter krepiti zakonitosti tržnega gospodarstva (ekonomske in druge)

b) izenačiti pogoje pridobivanja dohodka med gospodarskimi dejavnostmi,

c) v delovni organizaciji z doslednejšo organizacijo dela doseči boljše izkoristek delovnega časa, izkoriščenost zmogljivosti, izboljšati kakovost proizvodnje, zaostri delovno disciplino in odgovornost zaposlenih ob hkratnem, bolj stimulativnem sistemu nagrajevanja; opuščati nedonosne proizvode, zmanjševati število zaposlenih s posodabljanjem proizvodnega in tehnološkega procesa, dopolniti sistem nagrajevanja organizatorjev

proizvodnje in povečati pristojnosti in odgovornosti za doseganje planiranih poslovnih rezultatov vseh vodstvenih in strokovnih delavcev ter bolj nagrajevati strokovno in kreativno delo.

To je samo nekaj najpomembnejših poudarkov iz vsebinsko bogate in zelo konkretne razprave, v kateri je sodelovala večina sodelujočih.

Skupna ugotovitev pogovora je bila, da smo opozorili člane delovne skupine CK ZKS na težave, s katerimi se srečujemo vsakodnevno in ki nemalokrat popolnoma izničijo naša prizadevanja za doseganje pričakovanih planskih ciljev gospodarjenja.

Zavedati pa se moramo tudi tega, da nam nikakršen sistem delitve osebnih dohodkov, četudi je še tako dodelan, ne more zagotoviti „bolj zanimivih“, večjih osebnih dohodkov, če ne bomo uresničili osnovnih pogojev za delovne stimulativnega sistema delitve osebnih dohodkov. Ti pa so:

— dosledno izpolnjevanje mesečnih operativnih proizvodno-prodajnih planov, katerih realnost se mora izraziti z usklajenostjo z letnim gospodarskim načrtom;

— doseganje delovnih normativov, količine, kakovosti in gospodarnosti dela ob boljšem izkoriščanju delovnega časa in proizvodnih zmogljivosti, dosledno izvajanje določil samoupravnih sporazumov in pravilnikov o stimulativnem nagrajevanju v vseh tozdi;

— racionalno gospodarjenje z energijo, repromateriali, surovinami, embalažo itn. Skratka, nihče nam ne bo podaril dohodka, ki ga moramo najprej ustvariti, šele nato deliti. Družbenoekonomske razmere, predvsem pa pogoji, v katerih gospodarimo, nas bodo prisilile k hitrejšemu prilagajanju tržnim pogojem, predvsem pa bi morali korenite premike narediti v našem odnosu do dela, do izpolnjevanja delovnih obveznosti in v odgovornejšem ravnanju v naših skupnih prizadevanjih za doseganje planskih ali še boljših delovnih rezultatov.

Adi Zaletel

Plačilo za delo na dan praznikov v letu 1987

■ Delavci, ki opravljajo eno, dve ali triizmensko delo **bodo imeli** v letu 1987 plačane naslednje praznike, ko bi sicer po razporedu delovnega časa morali delati:

— 27. april, ki pade na ponedeljek

— 1. in 2. maj, ki padeta na petek in soboto; sobota je plačan praznik zato, ker so po sklepu delavskega sveta DO delovne vse prve oziroma prvi dve soboti v mesecu, če je tako določeno v letnem planu izrabe delovnega časa.

Tako bi bilo v maju treba delati dve soboti. Ker pade ena na praznik, je plačana, tako da se bo v mesecu maju delala le ena sobota,

— 22. julij, ki pade na sredo,

— 29., 30. november in 1. december padejo na nedeljo, ponedeljek in torek, plačana dneva bosta torej ponedeljek in torek. Zakon o praznikih do-

loča, da se v primeru, če pade kakšen izmed praznikov, ki se praznuje dva dni, na nedeljo, šteje kot praznik tudi prvi naslednji delavnik po teh dveh dnevih. V konkretnem primeru pade en dan praznika na nedeljo, zato se praznik podaljša za en delovni dan, to je za torek.

■ Delavci, ki opravljajo eno, dve ali triizmensko delo, **ne bodo imeli** v letu 1987 plačanih naslednjih praznikov iz razloga, ko po razporedu delovnega časa te dni ne bi delali, tudi če ne bi bili prazniki:

— 4. julij, sobota: po planu delovnih dni v letu 1987 je v juliju dovolj delovnih dni (to je 23), tako da ni treba delati nobeno soboto. Zakon o praznikih ne predvideva, da se praznik, ki traja en dan, prestavi s sobote oziroma ne-

delje tudi na prvi naslednji delavnik.

— 1. november, nedelja: na podlagi zakona o proglasitvi 1. novembra za praznik, se ta praznik praznuje en dan in se v nobenem primeru ne prenese, tudi če pade na nedeljo.

■ Delavci, ki opravljajo štiriizmensko delo in bodo redno delali na katerikoli dan, ki se šteje za praznik, ne glede na to, ali pade na nedeljo ali ne, bodo za ta teden oziroma dneve upravičeni akontacije osebnega dohodka (100 %) in dodatka za redno delo na praznik (150 %).

■ Delavcem, ki opravljajo štiriizmensko delo in ki jim pade dvodnevni ali enodnevni praznik na dela proste dni, ko zaradi specifične razporeditve delovnega časa ne bi delali tudi v

primeru, če ne bi bilo praznika, za ta dan ne pripada nobeno nadomestilo osebnega dohodka, saj iz same narave nadomestila izhaja, da nadomešča osebni dohodek, ki ni bil realiziran, zaradi z zakonom določene opravičene odsotnosti z dela.

■ Delavcem, ki opravljajo štiriizmensko delo in bi morali opravljati svoje redno delo na dan praznika, pa za ta dan izkoristijo letni dopust, pripada samo nadomestilo za redni letni dopust.

Po razporedu delovnega časa za leto 1987 se proizvodnja v vseh obratih ustavi 1. in 2. januarja ter 1. in 2. maja. Pri letnem fondu ur sta ta dva praznika ustvarjena tako, da bodo imeli delavci, ki delajo v štirih izmenah, vse te dni plačane tako kot ostali delavci.

Predstavljamo poslovne partnerje

Prvomajska

Delovna organizacija Prvomajska Zagreb — tovarna obdelovalnih strojev je ob 50. letnici svojega obstoja podelila zlato plaketo naši delovni organizaciji.

Kar precej začudeni smo bili, da smo dobili tako priznanje, saj smo za njih majhni odjemalci. Odgovor na to smo dobili v Zagrebu ob podelitvi priznanja. Steklarna je bila kupec prvih strožnic, ki so jih pričeli delati serijsko.

Tudi vse obdobje po vojni smo kupovali pretežno njihove stroje do današnjih, elektronsko krmiljenih.

Ime Prvomajska so delavci tovarni dali leta 1946, ko je zasebna delavnica prešla v državno lastništvo.

Tovarna je organizirana kot skupnost 16 delovnih organizacij, ki zaposlujejo okoli 7.500 delavcev. Do sedaj je Prvomajska kupcem v Jugoslaviji in tujini prodala 50.000 obdelovalnih strojev. Tovarna ima v svoji skupnosti vse pagnoge dela. Poudariti velja, da ima mo-

čan razvojni sektor s konstrukcijo, livarno, vse vrste obdelave, tovarno merilnega orodja, službo servisiranja, lastni sektor za projektiranje in izdelavo elektronskega krmiljenja itn. Da bi se čim uspešneje uveljavila na zunanjih trgih, je tehnološko in komercialno povezana z največjo vzhodnonemško firmo strojev WMW iz Berlina, firmo MACMON' V Zahodni Nemčiji, s katerimi v kooperaciji dela tako stroje, rezervne dele kot elektroniko.

Kaj imamo mi od Prvomajske?

Dva skobelna stroja, tri univerzalne rezkalne stroje, en brusilni stroj, en NC kopirni rezkalni stroj, dva vrtna stroja, okrog 12 univerzalnih strožnic, en CNC rezkalni stroj in eno CNC strožnico — torej po številu ne veliko, po različnosti pa bogat izbor.

Prav ta različnost daje moč in sposobnost naši orodjarni, ki jo v Prvomajski zelo cenijo. Seveda pa je ta kakovost odraz prilaganja potrebam

produkcije. Z večanjem in posodabljanjem naše osnovne proizvodnje se v orodjarni vse bolj kaže potreba po nakupu še ene CNC strožnice, s katero bi izpolnili vrzel pomanjkanja orodja in izpade oziroma na ostalih strožnicah CNC.

In če se bomo v delovni organizaciji za nakup takega stroja odločili, nas bo verjetno tudi tokrat pot vodila k Prvomajski, kajti naše dosedanje zaupanje to opravičuje.

Karli Dragar

Kratke novice

Na zadnjih zborih delavcev so se zaposleni v polnem številu odzvali pobudi, da pomagamo prizadetim družinam ob ekološki katastrofi v Zagorju. Solidarnostna delovna sobota je bila opravljena že v začetku marca.

★ ★ ★

Tudi za leto 1987 ostaja nočno delo žena v naši delovni organizaciji nujno. Glavna osnova sta tehnološki proces in velike kadrovske težave. Prejeli smo že pozitivno stališče republiškega odbora sindikata delavcev kemične in nekovinske industrije. Ugotovili smo manjše zmanjšanje števila izvršiteljev; zaradi načina dela v proizvodnji steklenih izdelkov (manj natikalk). Določene načrte smo imeli tudi v kontroli steklenih izdelkov, kjer pa do realizacije postavitve avtomatske linije ni prišlo, zaradi znanih problemov v ekonomskih odnosih s tujino, onemogočenega uvoza, čeprav je bil avans za eno linijo nakazan že v juniju 1986. Pomembno je tudi, da sicer izpolnjujemo pogoje za opravljanje nočnega dela, kot jih predpisuje zakon. Imamo pa še droben napredek — humanejši pristop do nočnega dela v 4 izmenah, kjer smo lani poskusno prešli na nov način menjavanja izmen in ga tudi sprejeli za svojega, v splošno zadovoljstvo. Tako delavke sedaj v eni izmeni ne opravljajo več 7 delovnih dni ponoči, ampak po sistemu menjave: 2-2-3 dni.

★ ★ ★

Pri kontroli stekla se tudi sicer predvideva izboljšanje delovnih pogojev oziroma ureditve delovnih mest, s postavitvijo stolov pri hladilnih pečeh. Za nasvet smo pritegnili tudi zdravstveno službo oziroma medicino dela, ki je bila s takšno pobudo zelo zadovoljna, dali pa so napotke glede prilagoditve višine stola in načina njegovega umikanja. Še bolj prav pa bo, če ga bodo pravilno in pozitivno sprejele tudi zaposlene.

Bliže konkretnemu smo tudi pri stanovanjih. Zdaj je že potrjeno, da bomo letos v objektu Lisec pridobili 12 družbenih stanovanj. Ker smo hoteli na podlagi žgočih potreb kar največ možnih stanovanj, se to tesno navezuje na sredstva in vpliva tudi na velikost stanovanj. V tozdu Proizvodnja steklenih izdelkov bodo razdelili 6 stanovanj, v vseh ostalih tozduh po eno in v delovni skupnosti 2 stanovanj, eno pa na ravni delovne organizacije, kot določa razrez sredstev in druga medsebojna razmerja. Ker velikosti vseh stanovanj niso take, da bi ustrezale v celoti pričakovalcem, se iščejo še možnosti zamenjav. Razpisi stanovanj bodo objavljeni v marcu, osnova za razdelitev pa bodo že izdelane prednostne liste.

★ ★ ★

Na skupnem sestanku na samoupravni stanovanjski skupnosti občine Hrastnik je bilo izrečenih precej hudih besed na račun velikosti stanovanj. Kot kaže, imajo glavno besedo pri tem projektanti, ki se bolj ozirajo na standarde, kot pa na to, kako se bo v teh stanovanjih živelo. Izkušnje tistih, ki prebivajo v družbenih stanovanjih, so namreč takšne, da se da življenje 4 članske družine urediti normalno tudi v 50 ali 60 m² stanovanju, ki pa se tudi ob takšni kvadraturi da razdeliti tako, da bo v njem otroška soba, kajti ni nujno, da so ogromne samo predsobe. Na žalost je dosti težje v to prepričati projektante.

Tako meri v objektu Lisec sedaj dvo-sobno stanovanje približno 53 m² potem pa dolgo spet nič in se naslednji tip pojavi šele pri 68 m². Vprašati bi jih veljalo tudi to, komu na ljubo projektirajo enosobna stanovanja, saj z njimi niso zadovoljni niti upokojenci, da ne govorimo o tem, kaj naj bi v njih počele mlade družine. Malo bolj bi se pač morali ozirati tudi na strukturno prilagoditev, posebej pa lahko o tem pišemo tudi mi, saj je bil v naši delovni organi-

zaciji izdelan plan potreb po stanovanjih za to srednjeročno obdobje.

★ ★ ★

Za razdelitev je potem tu še 12 kadrovskih stanovanj, kjer je bilo že v „predhodnem postopku“ zaslediti nekaj hude krvi. V sporazumu o dodeljevanju stanovanj smo zapisali, da se kadrovska stanovanja namenijo deficitarnim kadrom, katerih strokovnost oziroma poklic je posebnega pomena za tozde oziroma dsss. Del stanovanj se lahko nameni tudi ob objavi prostih del in nalog za takšne kadre. Utemeljene predloge so tem dajejo individualno-poslovodni organi DO, tozdi in vodja dsss, postopek potem steče skozi odbor za stanovanjske zadeve in delavski svet.

★ ★ ★

Predvidevamo, da bomo pri izračunu lastne udeležbe upoštevali očiščeno ceno kvadratnega metra in ne tisto polno, ki je kot izhodiščna znana v približni višini 400.000 dinarjev. Očiščena naj bi bila za polovico manjša in bomo za objekt Lisec za orientacijski izračun lastne udeležbe uporabljali ceno 200.000 din za m². Lastno udeležbo pa so po sporazumu dolžni plačati tudi delavci, ki jim bo dodeljeno kadrovsko stanovanje.

★ ★ ★

Na zborih delavcev smo se opredelili tudi za povečanje prispevka za financiranje moškega pevskega zbora, godbe na pihala in posmrtnine na 80 dinarjev za pevce, 100 dinarjev za godbo in 200 dinarjev za posmrtnino; za to povečanje je prišla pobuda kar na zborih (prvotno 100 din), namen pa je, da bi dosegli višino posmrtnine 80.000 dinarjev, saj so pogrebni stroški kar narasli. V bodoče pa se bo ta prispevek zaposlenih odstotno povečeval, kot bo rast osebnih dohodkov.

★ ★ ★

Vsako leto po zaključnem računu poteka tudi dokončna odmera nadomestil delovnim invalidom in v naši delovni organizaciji tudi spremenjeni delovni zmožnosti. Za delovne invalide način odmere nadomestil določajo predpisi skupnosti pokojninskega in invalid-

skega zavarovanja. Izračuni pa potrjujejo naša predvidevanja, katerim pa med letom nismo bili ravno pripravljeno verjeti. Lani smo med letom povečali akontacije nadomestil, vendar ne šele s 1. 4. 1986, temveč že s 1. 1. Izračuni zdaj potrjujejo: če bi prvemu dodali še eno medletno povečanje, kot so bile težnje in očitki delovnih invalidov, bi to povzročilo resne težave in bi prenekatere pahnilo v minuse. Preveč pa je takih, ki se pri propagandi o tem, kako zelo so oškodovani, ozirajo le na zadnji mesec ali dva, ne pa na celo leto, v katerem je treba upoštevati tudi začetek, ko so osebni dohodki bistveno manjši kot konec leta.

Tudi sicer se dogaja še kaj koristnega. Predvsem je pozitivno, če se zavedamo, da moramo tudi sami kaj storiti za svoje zdravje, saj še zdaleč ni dovolj, če se založimo z zdravili in če uspemo dobiti bolniško. Važno je predvsem, kako živimo. K temu na rob pa so pozitivne tudi možnosti. V bazenu se enkrat tedensko spet nadaljuje razgibanje za tiste, ki imajo težave s hrbtenico. Na precejšen odziv je nalletela tudi aerobika, ki je ob torkih v novi telovadnici.

★ ★ ★

V zdravstvenem domu pa je prišlo do kadrovskih sprememb. Naša dose-danja zdravnica, dr. Paunovičeva bo z marcem prešla v medicino dela in bo pristojna zdravnica za našo ambulanto postala dr. Aničinova.

★ ★ ★

Sredi februarja je kadrovsko izobraževalna služba pripravila še en seminar za vodstvene delavce, kakršen je bil v lanskem novembru. Tokrat se je seminarja udeležilo 30 delavcev. Ker pa naše delo večinoma poteka v izmenah, je bil seminar dopoldne in popoldne, kar je omogočalo udeležbo vsem vključenim. Če je bilo ob prvem takem seminarju nekaj pomislekov glede njegove potrebnosti, pa tega tokrat ni bilo zaslediti. K temu je gotovo pripomogla pozitivna kritika o predavanjih oziroma predavateljih, ki so jo izrekli „prvi slušatelji“, najbrž pa v našo zavest vse bolj tudi prodira spoznanje, da mora izobraževanje postati sestavni del našega dela.

Oddelek za oblikovanje izdelal poročilo

O novih in drugačnih izdelkih

Odbor za poslovno politiko delovne organizacije je na eni svojih sej konec prejšnjega leta obravnaval službena potovanja. Poudarjena so bila potovanja zaradi zasledovanja novosti (torej sejmov) in njihovega uvajanja v naš proizvodni program. Že večkrat, pa tudi na tej seji, je bilo slišati pripombe, da je v zadnjem obdobju za svetila narejeno premalo. Odbor je od oddelka za oblikovanje zahteval poročilo o realizaciji novih in spremenjenih svetil za obdobje zadnjih treh let.

Ob obravnavi predloženega poročila 9. februarja je odbor menil, da je bilo v navedenem obdobju za boljši izbor svetil veliko narejeno. Sicer pa prevzemamo poročilo, ki je bilo odboru predloženo in tudi ilustrirano s skicami novih ali spremenjenih svetil.

Služba oblikovanja je v letih 1984-1986, torej tri koledarska leta delala na naslednjih področjih:

- izdelava programov svetil
- izdelava sredstev ekonomske propagande (katalogi itd.)
- izdelava vzorčnih prostorov in skupne prodajalne — v gradu
- nastopanje na sejmih

Pri izdelavi programov svetil je oddelek oblikovanja pripravil veliko predlogov; večji del so bile novo oblikovane rešitve, deloma pa tudi spremembe svetil z dodajanjem (novih ali obstoječih) stekel ali armatur. Za vsak „paket“ predlogov oblikovanja je bilo treba pripraviti vsaj še enkrat toliko osnutkov, kot pa jih je delovna skupina za sortiment dejansko izbrala za posamezni „paket“. Ta izbor je potem veljal kot dogovor za izdelavo vzorcev, ki so se običajno predstavili na sejmih (Zagrebski, hannoverski). Do tu tudi sega evidenca službe oblikovanja, ostalo pa je v domeni prodajne službe komercialne in proizvodnje tozd Svetil.

Pregled novih izdelkov, ki so bili izbrani kot „paketi“ in torej določeni za izdelavo vzorcev:

Paket Maj 84 — sprejet 19. marca 1984

- a) Nov design
- 4 družine svetil (14 svetil)
  - 1 svetilo
- b) Spremembe designa:
- 7 svetil

Realizacije vzorcev: vse z veliko zamudo; dogovor za maj, izvedba septembra 1984.

Paket 22. junija 1984 — sprejet 19. marca 1984 in 21. junija 1984:

- a) Nov design:
- 1 družina svetil (3 svetila)
  - 3 svetila
- b) Spremembe designa:
- 2 družini (4 svetila)
  - serija plafonjer (4)

Realizacije vzorcev: vse razen dveh svetil pod a) z veliko zamudo, namesto julija 1984, januar 1985.

Paket januar 85 — sprejet 25. junija 84

- a) Nov design
- 5 družin svetil (13 svetil)
  - 8 svetil

Realizacija vzorcev: vse razen enega svetila, vendar z veliko zamudo; namesto 31. avgusta 1984 — 15. januarja 1985 — zato je paket tudi dobil naziv januar 85.

Paket september 1985 — sprejet 14. junija 1985:

- a) Nov design:
- 5 družin (18 svetil)
  - 3 lestenci (2 LK, 1 Karatlux)
  - fluolux
  - silux

Realizacije vzorcev: vse, le da je bil paket zmanjšan za nekaj (steklenih) svetil.

Paket Hannover 86 — sprejet 7. januarja 1986:

- a) Nov design:
- 4 družine svetil (13 svetil)
  - 1 lestenec (kristalux)

Realizacija vzorcev: vse in pravočasno.

Paket September 1986 — sprejet 9. junija 1986

- a) Nov design:
- 7 družin svetil (21 svetil)
  - 5 svetil
- b) spremembe:
- 6 družin svetil (15 svetil)
  - 11 svetil

Realizacija vzorcev: pod a) vse razen dveh svetil; pod b) vse razen treh družin in dveh svetil.

Paket Januar 87 — Hannover — sprejet 9. januarja 1987:

- a) Nov design:
- 7 družin svetil (22 svetil)
  - 20 svetil

Rok izvedbe: del programa 10. marec, ostalo 31. marec 1987;

Predstavljeni grobi pregled pove, da je bilo v letih 1984-1986 veliko predlogov za nova svetila. Seveda so tu navedeni le tisti, ki so prišli v izbor izdelavo vzorcev, torej je bilo vseh predlogov še dosti več — skupaj pa

- a) Nov design:
- družina svetil: 34 (104 svetila)
  - svetila: 43

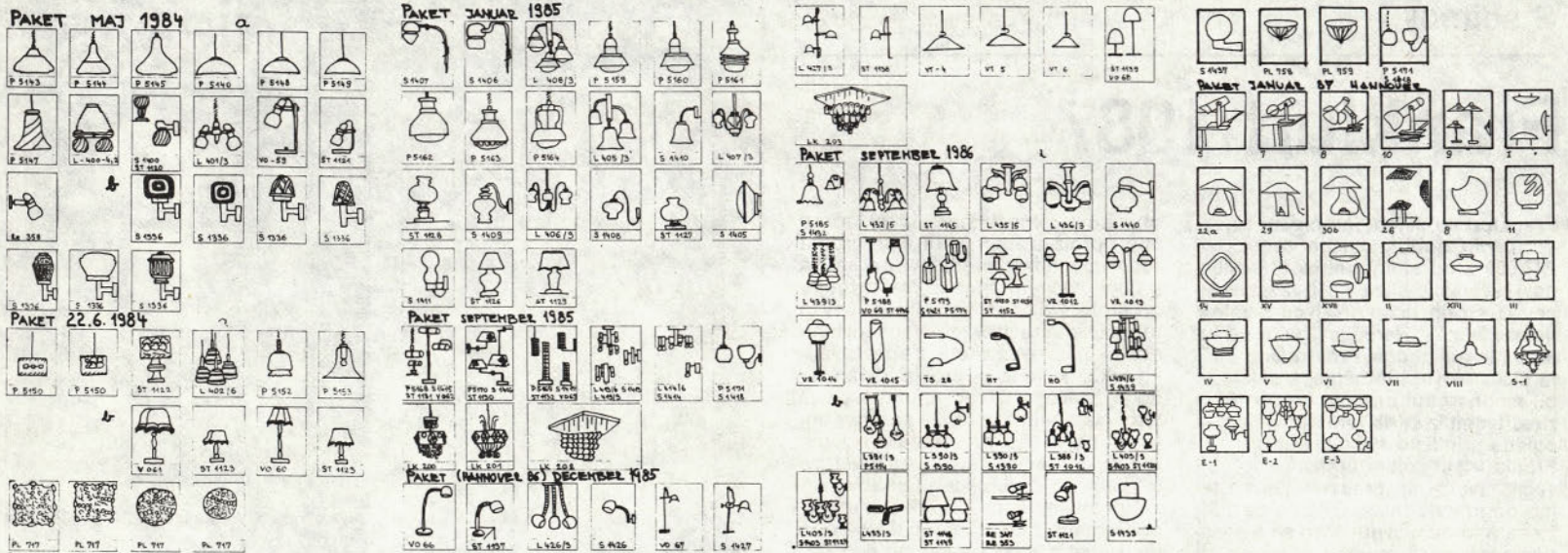
- b) spremembe:
- družina svetil: 9 (23 svetil)
  - svetila: 18 svetil

Vzorčno je bilo večina predlogov realizirana (večji del z zamudo), redna proizvodnja in prodaja pa sta osvojila manjši del predlogov. To je sicer do neke mere normalno, saj se vzorcev izdela vedno več, nato pa se izbere „prave“, je pa narobe, da so vsi novi izdelki praviloma bistveno dražji od „starih“ in jih potniki in tržišče zavračata.

Zakaj so dražji, pa ni več domena službe oblikovanja, gotovo pa ni razlog za to neko ekstravagantno oblikovanje. Omembe vredno je delo službe oblikovanja pri svetlobni opremi objektov. V službo sta namreč vključena dva arhitekta za opremo objektov. Razen direktnega zbiranja naročil je namreč pomemben faktor idejno delo pri ponudbi za svetlobno opremo objektov. Tega dela ne bomo razčlenjevali v tem poročilu, lahko pa ga tudi naredimo, če je treba. Dejstvo pa je, da izvedba tudi tu zaostaja za idejnim delom. Odveč pa je pripomba, da je pri izbiri izvajalca svetlobne opreme objektov poleg cene, kakovosti in rokov odločilna tudi idejna svežina projekta.

Grafični prikaz novih in spremenjenih svetil za obdobje 1984—1987

Kako se ženske že leta pustimo voditi žejne čez vodo

Kaj je to, praznik?

Malica je. Sedimo vsaka za svojo delovno mizo in se kot vsak dan pogovarjamo o podivjanih cenah, otrokih, TV programu. To sploh ni pogovor, to je svina, ki se vleče za nami in z nami že nekaj časa. Vedno isto. Navsezadnje, kaj pa se poročenim ženskam tam okrog štiridesetega, (malo več ali manj) še lahko zgodi zanimivega, da bi bilo vredno pogovora? Morda pa le, kdo ve?

„Veste kaj,“ pravi Ivanka, „nikoli nikamor ne gremo. Privoščimo si letos žurko (aha, nekaj iz slovarja njenega pubertetnika) za 8. marec. Gremo kam! Nikomur ne povemo kam. Kaj dobrega bomo pojedle, ga spile kakšen kozarček in predvsem pozabile, kaj in koliko dela nas čaka doma. Kje pa piše, da si to lahko privoščijo samo moški? Pravzaprav smo tega same krive.“

Gledamo se, kot da bi se videle prvič. Da prav Ivanka predlaga kaj takega, ki je ne zanima nič drugega kot služba, stanovanje, mož in pred vsemi njen sin Peter, ki jo ovija okrog prsta, kakor se mu zljubi. Ne rečem nobene, pri sebi pa razmišljam. Sploh potrebujem takšen praznik, ki mu pri nas in tudi v svetu pravijo Dan žensk?

Vsako jutro isto

V mislih mi zazvoni budilka, tako kot vsako jutro nekaj minut čez peto, ko naznani pričetek mojega delovnega dne. Aha, že spet je šel nekdo ponoči v stranišče in kot običajno pozabil ugasiti luč, do konca zapreti pipo na umivalniku, na, pa še maček je v košari za umazano perilo. Vsaj Janez je danes sam slišal budilko, da bo lahko zajtrkoval, preden gre na avtobus, s katerim se pelje v šolo. Obleka za najmlajšo je pripravljena, možu sem naravnala uro. Sicer je pa tako ne bo rabil. Janez je radio navil do konca in bo tako zbudil celo hišo, pa še kakšnega soseda. (Mami, ti sploh ne razumeš, da ta muzik nima nobenega učinka, če je potihem). Spet sem pozna in med zadnjimi se-

dem za kopico papirjev, ki me čakajo na pisalni mizi. Lotim se ene stvari, ki sem jo odložila včeraj. Šef želi, da naredim nekaj drugega, za kar se še bolj mudi. Pa še ta telefon! Kot bi ga kdo prosil, da tako pogosto zvoni. Trudim se, da bi bila prijazna, da ne bi pokazala, da so me zmotili sredi dolge kolone števil. Končno mi uspe in obdelan material odnesem šefu. Želi, da naredim analizo stroškov zadnjega trimesečja, kar pa sploh ne spada v moj opis. Pa kaj hočem? Debelo požrem cmok, v mislih zarentačim nad Bojanom. Saj gre vendar za njegovo delo. Ampak ubožček res nima časa, ko je pa tako družbenopolitično angažiran. Saj ne bi bilo tako hudo, če mi ne bi ostajalo moje delo, če ne bi stalno kdo visel med vrati, hotel vedeti to in ono, da človek res nima nobenega miru. Ja, pa smo res čudni! Če bi prosila, naj mi posodi milijon, bi ga prav gotovo dobila prej, kot podatek, ki ga potrebujem pri svojem delu in zanj mi lo prosim že četrtič. Pa kaj bi? Tu me za delo in živčiranje vsaj plačujejo, čeprav slabo, doma vse to počnem za stonj. Pa mi je le uspešno spraviti skupaj te preplete papirje, ki bodo navsezadnje tako obležali v nekem predalu.

Dve. Ena izmena je že za menoj. Potegnem nase plašč. (Kako ga sovražim, pa še nič ne kaže, da bi si lahko kupila novega. Janez in Tanja potrebujeta kavbojke, čevlje. . .)

Vsak opoldan isto

Stojim v vrsti pred blagajno samopostrežbe in se živčno prestopam, še malo pa mi bo spet ušel avtobus. „A da je meso spet dražje?“ slišim sama sebe in že kar jezno mečem stvari v vrečko. Že na stopnicah me čaka Tanja vsa objokana in toži, da jo boli zob.

Tolažim otroka, zlagam stvari v hladilnik in si spotoma zavežujem predpisanik. Pri kosilu, ki ga na brzino pripravim, Tanja poje le juho. Janez gode, da zraven kotleto res ne sodi pire krompir in da bi enkrat že lahko naredila pomfri. Možu je vseeno. Je utru-

jen kot vedno. Med pomiranjem posode uspev nagovoriti Tanjo, da bo pač treba k zobozdravniku. Sedeva v avto. Kot zakleto. Kazalec za gorivo se ne premakne nikamor. Torej najprej na črpalke. No, vsaj pri zobozdravniku ni vrste in možak je sila prijazen z otrokom. Uspeji potočiti le nekaj solzic in zobek je že zalit z zvezdico.

Skoraj huje je, ko je treba napisati domačo nalogo. Jasno, mami ne zna poševanke, kako je treba postaviti vejico, vse tako kaže, da niti brati ne znam več. Namesto, da bi bila naloga gotova v pol ure, sediva za mizo skoraj celo uro. Pripravim si likalno desko in kopico večraj opranega perila. Janez in Tanja sta si spet, kdo ve zakaj, skočila v lase. Sama ne vem, s kom naj potegnem. Raje se naredim, da ju sploh ne slišim, čeprav postajata vedno glasnejša. „V tej hiši pa res ni nikoli miru. Kakšna mama pa si, da niti dveh otrok ne moreš krotiti. Nihče ne spoštuje, da sem utrujen. V svoji hiši si menda lahko privoščim malo miru,“ se oglasi iz dnevne sobe mož. Brez besede pobrem časopis, ki mu je iz rok zdrsnil na tla, postavim predenj skodelico kave, spraznim pepelnik in grem v kuhinjo. Likam in si pojem. „Mami, pazi, da te ne slišijo sosede,“ mi svetuje Janez in stika po hladilniku, mimogrede odžene Tanjo, ki se mu je postavila za hrbet, kot nadležno muho. „Brigaj se za svojo muziko! Sploh pa, gospodič,“ mu pravim, „lahko bi si očistil čevlje in šel v kurilnico, da ne bo spet zmanjkalo tople vode.“ „Ti bi pa lahko za večerjo naredila pice, da bi se enkrat pošteno najedel. Kdo pa sploh še 'puca' čevlje,“ še slišim in že ga ni več. Hči mi hoče na vsak način pomagati pri pripravi večerje. O tem, da bi pospravila igrače, ki jih je polna dnevna soba, noče slišati nič. Nazadnje je obveljala njena in najprej „pomaga“ ona meni, potem jaz njej. Ves zaspal se v kuhinji prikaže mož. Poduha proti štedilniku in pogleda preko moje rame v posodo. Po mesu, ki ga pražim ugotovi, da bo jutri za kosilo makaronovo meso, ki njemu

ne diši preveč, rada pa ga imata otroka. Kar samo se mi smeje, ko vidim, da je sam od sebe pričel pripravljati mizo, pa mu je že menda žal, ko ugotovi, da je v hladilniku samo eno pivo in ga bo moral deliti. Pri večerji smo normalna, srečna družina. Še mož ne gode, ko otroka spet govorita s polnimi usti.

Vsak večer isto

Po večerji se hči izgubi v kopalnico, mož pred televizor, sin v svojo sobo, kar dokazuje glas Madame, ki ga je slišati po celi hiši. Pospravim kuhinjo in sedem za mizo. Pripraviti se moram za jutrišnji sestanek delegacije v KS. Verjetno bomo spet nesklepčni in bom kot vodja delegacije morala sama na skupščino. Za danes imam vsega dovolj. Odidem v kopalnico. Kar lasje se mi dvignejo, tak nered. Za menoj pride mož, ki kot vsak dan ugotavlja, da je televizijski program zanič in bo šel raje spat. Prepustim mu vrsto in ta čas pospravim obleke, ki sta jih otroka pustila vse povsod in pripravim drugo, ki jo bosta oblekla jutri. V spalnici je vse tiho, tudi luč ne gori. Navijem uro in padem v posteljo. Za menoj zašumi odeja, proti meni se stegne roka. „O, križana gora,“ pomislím, „sedaj pa še. . .“

„Me gremo, kaj pa ti praviš?“ me izpremišljanj zbudí Anitin glas. Sicer je ta praznik zame ena sama velika hinavščina. Vsi se vrte okrog tebe, sami ne vedo, kako bi ti ta dan ustregli, naslednji dan in vse druge po vrsti bo pa tako spet vse po starem. Ne potrebujem dneva žensk, potrebna pa sem sem pa tja kakšnega prostega popoldneva, vsaj enega, če ne gre drugače, (ampak za božjo voljo, pustite mi, da vsaj ta dan izberem sama, če moram že vse ostalo delati tako, da ustrezem drugim), ko bom res lahko pozabila na vse, da bom naslednjih 364 dni lahko opravljala svojo dolžnost delavke, mame, žene, samoupravljalke, gospodinje. . . „Grem! Predlagam, da gremo že ta teden,“ rečem odločno in zdi se mi, da sem kar lažje zadihala.

S sejmov

Frankfurt 1987

Frankfurtski sejem je splošni sejem potrošnih dobrin celega sveta. Na 247.000 kvadratnih metrov (9 paviljonov) razstavlja blizu 4.350 razstavljalcev iz stotih držav. Največ razstavljalcev je iz ZR Nemčije (2.600), od tujih pa je najmočnejše zastopana Italija (230). Novost letošnjega sejma je bil mednarodni natečaj Design Plus z rešitvami iz štirih tematik. Sejem si ogleda približno 100.000 ljudi.

Frankfurtski sejem pomeni eno največjih svetovnih predstavitev na temo pogrnjene mize, deloma pa tudi že na področju svetil. V to smo se letos ponovno prepričali obiskovalci, pa tudi organizatorji sejma. Otvoritev sejma je bila namreč v soboto ob 11. uri dopoldne. Čeprav je sobota dela prosti dan, je bil obisk sejma naravnost množičen. To je bilo preseñčenje za nas, obiskovalce; preseñčenje pa je ostalo tudi za organizatorja, ko je večina obiskovalcev ostala v paviljonih vse do zapiranja sejma. Takrat je cela reka ljudi pljusknila skozi izhodna vrata na avtobuse, ki povezujejo parkirišča s sejmom. To je bilo preveč tudi za sicer vzorno organizacijo sejemske prireditve. Dobrih 20 minut smo ostali brez avtobusa, nato pa jih je pripeljala cela kolona, ki je na hitro opravila s čakajočimi obiskovalci.

Izredno dobra ponudba in veliko zanimanje

Podobno kot z obiskovalci je bilo tudi z razstavljalci: veliko razstavljalcev, kakovostna ponudba, konkurenčne cene itn. Pri steklenih izdelkih za pogrnjeno mizo (približno 800 razstavljalcev) je bila vsa svetovna ponudba; zastopani so bili najnovjši izdelki, ki se delijo v dve osnovni smeri: vrhunska avtomatska proizvodnja in tipično ročno delo. Značilno je tudi, da firme dopolnjujejo program avtomatsko narejenih steklenih izdelkov s posebnim programom, ki je ročno izdelan in pomeni ponos podjetja ali celo prestiž. Tu prednjačijo nemška podjetja, npr. Schott-Zwiesel s programom Cristinenuette, VebaGlas s programom SanMarco, pa tudi avstrijski Oberglas s programom Lino.

Izredno so lepi servisi v že omenjenih satinirano-punciranih učinkih. Komentar steklenih izdelkov za pogrnjeno mizo je kratek: ideja, kakovost, konkurenčna cena ter solidnost pri poslovanju so osnovni pogoji za uspešen nastop na vse bolj zahtevnem in razvajanem (zahodnem) tržišču.

Nova uporaba halogenke pri svetilih

Svetila so zastopana tudi na frankfurtskem sejmju (približno 200 razstavljalcev) — iz leta v leto se večata število razstavljalcev ter razstavna površina. Ni pretirano, če zapišemo, da je Frankfurt predpremierra za Hannover. Mnogo zanimivih idej je bilo predstavljenih, pa vendar je osnovna značilnost večine razstavljalcev halogenska svetilka. Ta vrsta svetlobe je, izgleda, izredno zanimiva za oblikovalce in proizvajalce, prav tako pa tudi za tržišče (trgovina in oprema

objektov). Praviloma skoraj mora imeti proizvajalec svetil v programu tudi halogenke, predstavi pa jih na najbolj vidnem mestu razstavnega prostora. Od pristopa oblikovalcev in tehnoloških rešitev je potem odvisna oblika in izvedba svetil, a spet bi lahko rekli, da je to področje tekmovalnega značaja. Glede uporabe pa je letos halogenka vstopila še v cev poleg fluoluxa (Kalmar) ter tako obogatila to področje; največja novost pa je gotovo halogen kot alternativa kristalnemu lestencu. Gre za element iz pokromane žice, ki se obešajo eden na drugega, vsak pa ima po eno žarnico. Ker je napetost 12 V, seveda ni nevarnosti pred tokom in ta enostavno steče po teh elementih takoj, ko jih obesimo. Tako dobimo cele viseče svetleče zavese itd.

Poleg halogenke so še vedno aktualna kvalitetna steklena svetila, ki so na tem sejmju dobro zastopana. Gre za oblikovalsko in steklarsko dodelane vrhunske izdelke, običajno pa je domovina teh svetil Italija.

● Splošna ugotovitev je, da je oblikovalska in kvalitetna raven svetil visoka, za našo, jugoslovansko raven, previsoka s stališča proizvajalcev in potrošnikov.

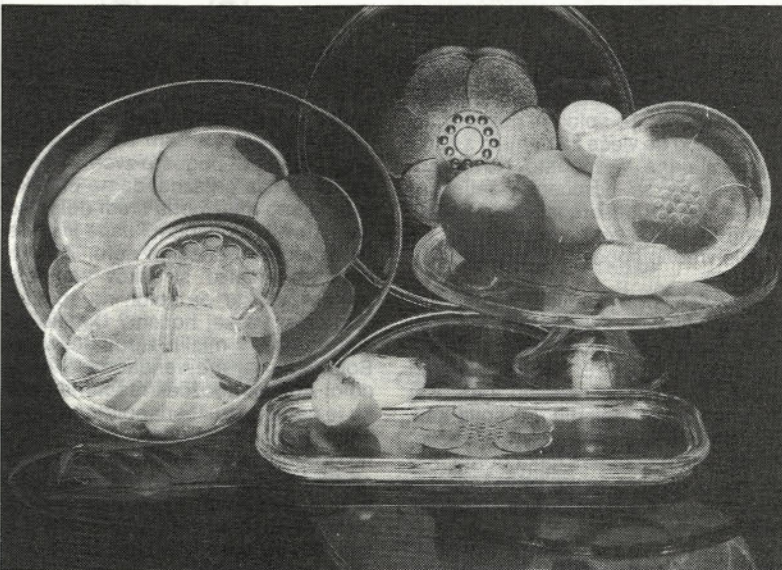
Imitacijo tega, kar počno omenjena podjetja, pa zasledimo pri ameriških AnchorHocking in LibbeyOwens (določeni programi, ki spominjajo na ročne, a so avtomatsko izdelani), tudi pri Italijanih (Cerve, Bormioli) in Francozih (W.M.C., J.C. Durand). — Značilnosti sejma predstavljajo satinirani učinki, barvni nanosi (npr. Cristallux pri vazah) ter puncirane površine v kombinaciji s prozornimi površinami. Značilna oblika letošnjega sejma je ovalni prerez — lahko pa je to vaza, skleda, posoda za embalažo (prehrambena industrija) ali shranjevanje. — Pri avtomatskih izdelkih pa je poudarjena zahtevnost in dovršenost izdelkov in na tem področju smo videli novost — avtomatsko izdelane vrče (majolike) z ročko. Proizvajalec je — kdo drug kot — J.C. Durand, ta velika francoska firma, ena vodilnih v svetu.

Omeniti je treba nov način izdelave nekaterih avtomatsko stiskanih izdelkov, ko ne gre za konično obliko (štok formo), niti za odpiranje modela, temveč za kombinacijo obeh načinov izdelave: odpiranje modela do neke višine izdelka, nato pa konična oblika modela. Rezultat je seveda zanimiv: izdelek ima v spodnjem delu dežen (strukturo), ki je enaka brusu, zgoraj pa je gladka površina (brez „nata“). — Tak način izdelave smo letos videli pri večjih vodilnih proizvajalcih steklenih izdelkov (W.M.C., AnchorHocking, Saint Gobain).

Posebno področje predstavljajo dekorirani izdelki. Tu je ponudba izredna, to je področje za izživiljanje, bi rekel človek. Ne gre samo za proizvajalce steklenih izdelkov; praviloma so dobri „poslikovalci“ stekla tisti, ki steklo kupujejo in ga nato dekorirajo (npr. Cerve, Rastal), seveda pa tudi hiše, ki proizvajajo steklene izdelke, niso brez kvalitetnih dekoriranih serij (npr. VebeGlas, Durobor, Libbey, Owens).

Značilna oblika letošnjega sejma: ovalna oblika (Oberglas-Fino) ter ročni dekor. Oboje pod nazivom „Glaskunst“ (umetnost v steklu).

Serija izdelkov v tehniki puncirano-prozorno (W.M.C.)

Primer nove izdelave — spodaj model, ki se odpira, zgoraj konični model. Rezultat: imitacija brusa; kozarec pa je seveda izdelan na avtomatski stiskalnici (W.M.C.)

Mladinci naj upravičijo svojo navzočnost

„Ne prezrite“

Naj vas naslov ne zavede, kljub vsemu pa si želimo, da preberete nekaj naslednjih vrstic. Mogoče vas bodo pripravile do tega, da boste na delo mladih v delovni organizaciji pogledali z drugačnimi očmi.

Kakor kaže, se je nekaj le premaknilo, saj se je 24. februarja letos problematike konference osnovne organizacije Zveze socialistične mladine Slovenije tozda Proizvodnja steklenih izdelkov udeležilo okrog 100 članov mladinske organizacije. Po pravici povedano, s strahom sem pričakovala rezultat in udeležbo na problemski konferenci in verjemite mi, da mi je pošteno odleglo, ko se je sejna soba v brusilnici napolnila do zadnjega prostega mesta.

Ne verjamem, da se je kdo (ali pa morda le) od prisotnih zavedal tega, da je s svojo navzočnostjo potrdil svojo pripadnost mladinski organizaciji.

Čas, v katerem živimo in delamo, nima veliko zdravega v svojem bistvu. Stabilizacija, rast cen, stanovanjska problematika, delovne razmere in nezadnje tudi naša ležernost in neaktivnost, vse to so razlogi, ki so nas privleli do tega, da začnemo stvari sprejemati in gledati nanje z drugačnimi očmi, in da se končno začnemo proti njim boriti s svojim delom.

Neobveščena vzrok za neaktivnost

Na problemski konferenci smo ugotovili, da obstaja množica stvari, o katerih je treba spregovoriti. Prišli smo do spoznanja, da je bil poglavitni razlog za masovno neaktivnost mladih v neobveščeni na sestankih, kar lahko pove številka, da se je največ 17 članov odzvalo mladinskim sestankom v letu 1986, od evidentiranih 320 v osnovni organizaciji ZSMS tozda Proizvodnja steklenih izdelkov. Kritika je bila upravičena in predsedstvo je že sprejelo nove ukrepe v tem smislu, ki so, kot kaže, padli na plotna tla.

Naslednje o čemer smo spregovorili je bilo stanovanjsko vprašanje mladih družin in vprašanje samskih domov. Da so razmere v samskih domovih slabe, najbrž ni treba posebej poudarjati. Vodja temeljne organizacije, inž. Žagar, ki je bil tudi na konferenci, je povedal nekaj informacij, ki se nanašajo na obnovo samskih domov. V zvezi s tem smo sprejeli stališče, da se ponovno organizira domska skupnost, v okviru nje pa imenuje aktiv mladih. Njihova naloga bi bila, da bi med drugim skrbeli za pravočasno obveščanje pristojnih organov o okvarah in materialni škodi v samskih domovih. To pa pomeni, da bo v bodoče vsak posameznik za narejeno škodo odgovoren in jo bo tudi materialno poravnal.

Zavedati se moramo, da so materialne dobrine, ki nam jih daje družba v „najem“, tudi naša obveza, da jih varujemo in ohranimo njihovo življenjsko dobo čim dlje.

V dneh, ko bodo samske domove re-

novirali, smo pripravljene izvesti tudi delovno akcijo, da bi s tem prispevali k hitrejši izboljšavi stanja samskih domov.

Za boljše razumevanje je treba obvladati jezik

Spregovorili smo tudi o vprašanju slovenskega jezika, saj vemo, da je Steklarna-Sijaj „Jugoslavija v malem“, saj je v njej zaposlenih kar 40 % delavcev iz drugih republik.

V zvezi s tem smo sprejeli sklep, da se organizira tečaj oz. seminar slovenskega jezika, iz razlogov, za boljše razumevanje in dostop jezika delavcem iz drugih republik. V velikih primerih ti delavci zaradi neobvladavanja jezika ne dobijo svoji izobrazbi (če jo imajo) primerne zaposlitve, iz istega razloga se največkrat ne vključujejo v razprave na sestankih, njihove želje, interesi, problemi ostanejo neizrečeni. Osnovna organizacija ZSMS tozda Proizvodnja steklenih izdelkov meni, da bi bila izvedba tečaja slovenskega jezika dodatna možnost za izobraževanje in usposabljanje kadrov. Tečaj naj bi bil dostopen vsem zaposlenim v delovni organizaciji Steklarna-Sijaj.

Na sestanku je potekala razprava o informacijah, ki nam jih je poslala občinska konferenca ZSMS Hrastnik (štafeta, mladinske delovne akcije...) Iz teh ugotovitev je najbrž že razvidno, da lahko le večje število ljudi sprejema sklepe o stvareh, ki se tičejo celotne mladinske organizacije tozda in daje predloge o izboljšavi določenih problemov in težav, s katerimi se srečujemo vsak dan. Ne smemo si tudi dovoliti, da bi skupina ljudi (predsedstvo, ki šteje 11 članov) odločala v imenu vseh članov mladinske organizacije. Da pa ne bo tako, je vaša udeležba na sestankih nujna, kajti skupaj smo aktivnejši, pametnejši in kar je najbolj važno, složnejši, bolj povezani in informirani z delom mladinske organizacije. Da bi se stvari na tem področju izboljšale, smo imenovali sekretariat v okviru osnovne organizacije ZSMS tozda Proizvodnja steklenih izdelkov. Sekretariat sestavljajo člani iz posameznih izmen (avtomatska proizvodnja, ročna proizvodnja, slikarnica, brusilnica). Člani sekretariata so tudi dolžni obvestiti vse ostale člane mladinske organizacije v izmeni o vsebini sestankov in jim prenašati informacije.

Kritika na naš račun upravičena

Vam, ki berete moj prispevek, pa naj še povem, da smo 26. februarja imeli programsko konferenco, katere sta se udeležila tudi direktor delovne organizacije Brane Milinovič ter vodja delovne skupnosti skupnih služb Franc Vidovič.

Po končanem uradnem delu konference je potekal sproščen pogovor o že prej navedenih problemih. Med drugim je tovariš Milinovič dejal: „V

delovni organizaciji ni čutiti dela mladih...“

Vsi, ki se tega zavedamo, vemo, da je bila kritika na račun našega dela upravičena. Zato je sedaj naša prva naloga, da s svojim aktivnim delom na delovnih mestih, v svoji mladinski organizaciji, ki ji pripadamo in v kateri

naj bi se združevali naši interesi, reševali problemi, v društvi, skratka povsod, kjer smo, upravičimo svojo navzočnost in dokažemo, da smo TU.

Predsednica ZSMS tozda Proizvodnja steklenih izdelkov Marta Tošič

Ko je življenje mrtvo, je smrt živa

Hodim po samotni poti. Listje mi šepeta. Sem že tu, v betonski džungli. Koraki mi odmevajo v praznem mestu. Nikjer ni nikogar. Samotna bilka v betonskem svetu. Kriči in kriči: „Na pomoč!“

Sanjam. Moram sanjati! Izumrlo mesto, majčna bilka in jaz. Bežim pred samotno. Nihče ni živ, samo okostnjaki, majhni otroci zrejo vame s praznimi očmi in me obtožujejo, grozijo in prosijo. Ne, nima kruha, tudi skorjice ne. Ničesar nimam. Oh, človek kaj si storil! In jaz naj rešujem tvoj propad. Tvoj strah pred otroki, ki si želijo le kruha, kruha in vode?

Pomagala bi, a kaj, ko sem tudi jaz raztrgana, suhotna in lačna. Prav takšna sem, kot ti otroci. Saj to še otroci niso, to je smrt. In gledam svoje telo mrtvo, negibno, skoraj prosojno od lakote. Ne, to ne morem biti jaz, jaz sem vendar tu, nad oblaki. Jaz sem smrt. Kosim s svojo svetlečo se koso nedol-

žna bitja, a bogati, ti mi ne dajejo užitka, preobilni so in premastni. Rada imam pokanje in hreščanje kosti. Teh je mnogo več, deset, sto, tisoč... Svet umirajočih.

Počutim se kot starka za vasjo. Tiho stopam med revščino in se ledeno hitam. V mojih krempljih je usoda vseh, prav vseh. Rešujem otroke pred strašnim trpljenjem. Otroke, ki molijo, čeprav nimajo za kaj moliti. To niso otroci, to so same kosti, brez kože in krvi, pa vendar živijo in čakajo, čakajo. Čakajo na KONEC, čeprav nekje v globini svojih lačnih src vedo, da človek ne obstaja več. Človek je propadel. Zavestno je pritisnil gumb, na katerem je pisalo SMRT. Ta gumb je pritisnil že tisočletja.

Vidim svoje truplo na peščeni obali. Morje. In samo morje me objema z neskončnostjo.

Rosita Dornik

V zadrugi tudi trgovina

Na naši šoli že nekaj let organizirano posluje šolska trgovina. Svoj prostor, čeprav je majhen, ima v šolski avli.

V šolski trgovini delamo tri dekleta iz 8.c razreda že drugo leto. Predmeti, ki jih prodajamo, so znatno cenejši kot v blagovnici. Izbira je velika. Prodajamo vse šolske potrebščine: zvezke raznih velikosti, pisala, ravnila, radirke. Trgovina uspešno posluje ob ponedeljskih, sredah in petkih od 7. do 8. ure zjutraj.

Obiska ni veliko in zdi se nam, da marsikdo sploh ne ve za našo trgovino. Kupovat prihajajo vedno isti učenci. Šolsko trgovino vodi tovarišica Belinda Ladiha, ki je tudi mentorica šolske zadruge in nas sprti poučuje o poslovanju. Izdelke za našo trgovino dobivamo iz blagovnice. Sprejeti materi-

al je treba popisati in nanj napisati ustrezne cene.

Šolska trgovina je sestavni del šolske zadruge. V to zadrugo je vključenih več dejavnosti. To so: steklarski krožek, kjer na kozarce rišejo, v šiviljskem krožku se učenke učijo šivati vse od krila do srajce, v krožku za ročna dela se učijo izdelovati prtičke, makrameje, tapiserije, izdelke iz usnja, razne broške, metuljčke... Te izdelke smo v letošnjem šolskem letu prodajale pred hotelom. Razstavljeni pa so tudi v vitrini pred glavnim vhom, da si jih lahko vsak ogleda. V okviru zadruge delujeta tudi vrtnarski in cvetličarski krožek.

Aleksandra Brunček in Barbara Prevolšek

Slovenija, moja dežela Anketa

25. 11. smo se člani novinarskega krožka zbrali pred Delavskim domom. MIMOČE so spraševali, kaj mislijo o reklami Slovenija, moja dežela. Tako le so povedali:

Lepše reklame ni. Slovenija je majha in naša dolžnost je, da ohranimo svoj jezik. Saj je lepa, samo naj uresničijo, kar je v reklami. Želim, da bi bila ta akcija uspešna in

da bi bilo naše okolje res lepo urejeno.

V trgovinah in gostilnah bi morali biti sami prijazni ljudje.

Še več takih reklam. To reklamo morajo dati večkrat na televizijski program.

Je ena izmed boljših reklam. Morali bi organizirati več očiščevalnih akcij.

Stanka Kapelari, 7.c

Naši obrazi

Silva Rot

Če si iskreno priznamo, delo vratarjev med nami ni prav posebno cenjeno in tudi o vratarjih večinoma razmišljamo kot o ljudeh, ki svoj delovni dan preživijo v brezdelju in brezskrbnosti. Naše predstave o tem delu pa običajno ne sežejo dosti dlje od žigostanja kartic, sprejemanja propustnic, pa do kakšnih pikrih na njihov račun, če je kateri izmed njih z doslednim upravljanjem svojih nalog koga osebno prizadel. Čas, ki sem ga preživela v vratarnici ob vratarki Silvi, mi je o tem delu ponudil precej drugačna spoznanja. Več kot tri desetletja delovne dobe si je Silva nabrala v proizvodnji stekla. V letu 1954, ko je prvič prišla v steklarstvo, so jo razporedili v brusilnico. Delala je pač tisto, kar so ji ukazali. Kasneje je postala kontrolorka stekla. Izza hladilne peči, kjer je delala nazadnje, jo je „nagnala“ in med vratarje pripeljala bolezen. Sedaj jo že peto leto srečujemo v upravni zgradbi: zjutraj, ko prihajamo na delo in nam razdeli ključne pisarn, žigosa kartice, tu in tam komu prenese kakšno sporočilo, ali pošto če je prišla do vratarja. Drugič jo srečujemo spet, ko odhajamo z dela, ko je v popoldanski izmeni in so spet na vrsti ključki, kartice, časopisi. Vmes pa je osem ur, ki jih vsakdo izmed nas na nek način preživi na svojem delovnem mestu. Eni lažje, drugi težje. Kako pa vratarka Silva.

Pogovor — intermezzo med delom

Bil je petek in misel, da sva za najin pogovor izbrali pravi čas, se je kmalu razblinila. Najin pogovor je namreč bil bolj nekakšen intermezzo med njenim delom: nenehnim odpiranjem vrat tovarne, zvonjenjem telefona, razgovori med prihajajočimi in odhajajočimi ljudmi. Pa še vrata tovarne so se ti isti dan pri zapiranju kar naprej zatikala, zaradi česar je zagotovo kdo, ki je tačas hodil po hodniku, pošteno bental: „Le kaj spet počne ta vratar, da ne zapre vrat, ko pa tako neusmiljeno vleče. Saj me bo še odneslo.“ Bilo mi je neprijetno, da sem se še jaz vrnila prav v času, ko je bilo veliko dela, in imelo me je, da bi odšla ter se vrnila kdaj drugič, ko bo bolj mirno. Pa je Silva, kot da je ujela moje misli, de-

jala: „Veš, saj danes niti ni take 'gužve', kot je včasih, ko je vse na kopici, tako da človek res ne ve kaj naj naprej prime v roke, da bi bilo najbolj prav! Pregnala sem misel na drugič, a tudi Silvina trditev o bolj mirnem dnevu ni več dolgo držala. Kamioni so prihajali kot naročeni. Naš, tovarniški, je odvažal smeti iz tovarne, od Dinosa je prišel po kontejner, ki je že dalj časa poln črepinj čakal na dvorišču, kasneje pa naj bi se vrnil še po staro železo. Iz hrastniškega trgovskega podjetja je dostavni avto pripeljal naročeni material, na koncu dvorišča se je že prikazal kamion s sodo, ki jo bodo morali vilicaristi na hitro spraviti v tovarno, saj dež ni prizanašal, izpraznjena cisterna je pravkar odhajala. . .

Evidenca vseh vozil

Stran velike knjige, na kateri piše EVIDENCA PREVOZOV se vse bolj polni. Ogledujem si njeno vsebino, Silva pa mi pojasni, da v to knjigo vratarji, ki so tukaj „na severnem delu“ vpišejo vsa vozila, ki na tem koncu tovarne prihajajo in odhajajo; torej od kje prihaja, kdaj pride, ter zakaj, pa številko registrske tablice in tudi kdaj odhaja iz tovarne. K tej evidenci pa je treba dodati še nadzor, ki ga vratarji morajo opravljati na vozilih, predvsem tistih, ki odhajajo iz tovarne. Medtem ko listam po knjigi in preštevam, koliko vozil dnevno prihaja, naštejem jih deset (ampak takih dni je bolj malo), pa dvajset in trideset, Silva v knjigo obiskovalcev že vpišuje podatke možaka, ki je stal ob okencu. Potem je gostu pripela še značko „obiskovalec“ in ga napotila, saj ne vem več natančno v katero nadstropje k tovarišu. . . Pri vходу se je pojavila skupina fantov, dva od njih sta želela poizvedeti, če je kaj možnosti za zaposlitev. Tisti hip sta se iz dvigala pojavila dva nemško govoreča gosta, bolje rečeno, poslovneža, ki sta se vračala iz komercialne, vrnila „obiskovalski“ znački ter se vljudno poslovila. Ob tem prizoru le nisem mogla mimo vprašanja, kako pa takrat, ko se v našem jeziku ne da sporazumeti. (Spomnila sem se nekega neljubega dogodka, ki sem mu bila priča pred nekaj leti, nastal pa je prav zaradi nesporazuma pri jeziku.) Na nek način se že pogovorim. Z nemško govorečimi kar gre, čeprav nemško ne znam perfektno. Težje je z drugimi. A nekako že gre. Včasih „govorijo“ tudi roke. Doslej je še vedno nekako šlo. V skrajnem primeru tudi tako, da dotičnega o gostu obvestiš, medtem ko se pelje z dvigalo, da mu pride naproti. Nekaj potrpljenja in vljudnosti pa res moraš imeti. Navsezadnje, ni čisto

vseeno, če ti kdo, ker si pač slučajno kaj pozabil, mimogrede, včasih pa kar direktno navrže, da ne delaš, sam pa dobro veš, da si se pošteno trudil, da bi delo bilo dobro opravljeno.

Vratarji so uradno varnostniki

Kasneje sem se spomnila, da vratarji nosijo uradni naziv varnostnik. Tudi na Silvinem spričevalu tako piše, le kakšna službena uniforma tega ne potrjuje. Tako se večkrat primeri, da

kdo vratarjo sprašuje po vratarju. Zakaj vratarji — moški v tej vratarnici niso radi in kaj je tisto, ki delu tod daje nižjo ceno, to pa je vprašanje, o katerem se Silva ni hotela kaj dosti pogovarjati. Le nasmehnila se je, zdelo se mi je, da vseeno z malo grenkobe, in rekla bolj sama zase: „Le še dve leti.

Le da bi zdravje bilo.“

Mili Kobal

Planinsko društvo Dol pri Hrastniku

Gremo v planine . . .

Program planinskih izletov za leto 1987

Pokončno: članski program
Poševno: pionirski program

Januar:

1. Noveletni pohod na Kopitnik
2. Zimski pohod na Kum
23. Planinsko predavanje
Zaključni izpiti planinske šole
16. 1. Predavanje — Slovenska planinska pot

Februar

21. Planinski ples
21. Zimski pohod na Stol
- Zimski pohod na Kal — Mrzlico

Marec

1. Društveni občni zbor
7. Proslava dneva žena z izletom v neznano
14. Občni zbor sekcije copatarjev PD Dol
15. Zimski pohod na Snežnik
21. Zimski pohod na Porezen
1. 3. Občni zbor v Gorah
- Pohod po Zasavski planinski poti — Šmohor

April:

18. Akcija „Očistimo okolje na Dolu“
25. Akcija „Očistimo okolje v Gorah“ — priprava kresa
30. Kresovanje v Gorah
- Pohod po Zasavski planinski poti — Janče
- Avtobusni izlet v Kumrovec

Maj:

1. Izlet na Lisco
9. Izlet na Lovrenc — Kozje
10. Pohod po poteh partizanske Ljubljane
- 30., 31. Izlet v Gorski Kotar — Vojni Tuk
9. 5. Pohod po Zasavski planinski poti — na Lovrenc
- 9., 10. 5. Po poteh partizanske Ljubljane
- 16., 17. 5. Srečanje zasavske mladine na Šmohorju
- 30., 31. 5. Gorski Kotar — starejši pionirji

Junij:

7. Izlet na Blegoš
14. Srečanje pobratenih PD Sutjeska — Rašica in Dol na Veliki planini
- Pohod po Zasavski planinski poti — Čemšeniška, Partizanski vrh — Čebine
14. 6. Srečanje pobratenih planinskih društev na Veliki Planini
- Pohod po Zasavski planinski poti — Kum

Julij:

- 5.—15. Tabor v Češkem Raju — ČSSR

Avgust:

9. Izlet Tamar — Jezersko
- 14., 15., 16. Pohod po Slovenski planinski poti
- 1.—9. 8. Pionirski tabor v Tamarju
- 21.—23. 8. Pohod po Slovenski planinski poti — Pohorje

September:

- 4., 5., 6. Pohod na Triglav
13. Dan planincev — Sovodenj
13. 9. Dan planincev — Sovodenj
- Izlet na Svetino in Celjsko kočjo

Oktober:

4. Izlet na Ratitovec
10. Tradicionalni izlet v neznano
- Pohod po Slovenski planinski poti — Hlevišje — Vojsko
- Pohod po Zasavski planinski poti

November:

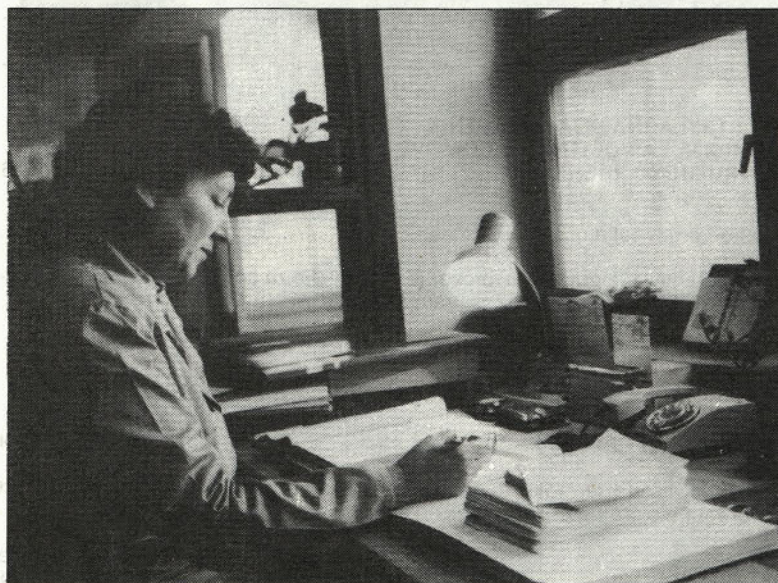
1. 8. Izlet na Čemšeniško planino
16. Planinsko predavanje
- Predavanje
- Zaključni pohodi po Zasavski planinski poti

December:

13. Pohod na Tisje
21. Planinsko predavanje
- Zimski pohod na Kopitnik in v Gore

Članstvo in druge zainteresirane krajanje ponovno obveščamo, da za posamezne izlete, pohode in druge akcije društvo ne bo pošiljalo posebnih vabil. Mesečni programi bodo objavljeni v našem glasilu „Naš planinec“, posamezni izleti pa v društveni omariči na Dolu in na oglasnih deskah v DO Steklarna-Sijaj in v TKI. Prosimo vas, da se prijavljate pravočasno, ker nam boste s tem omogočili cenejšo in boljše izvedbo posameznega izleta ali akcije. Ob vsaki prijavi boste tudi vplačali soudeležbo, ki bo sicer minimalna, vendar za tako širok program je potrebna. Nasvidenje na izletih in pohodih!

Klub vodnikov PD Dol

Letovanje 1987

V počitniških domovih in prikolicah

Priprave za letovanje 1987 že tečejo. V tej številki objavljamo dekade letovanja, kje naj bi letovali, razpoložljive zmogljivosti.

Razpored 10-dnevnih dekad letovanja

1. izmena: od 18. 6. — 28. 6. 1987
2. izmena: od 28. 6. — 8. 7. 1987
3. izmena: od 8. 7. — 18. 7. 1987
4. izmena: od 18. 7. — 28. 7. 1987
5. izmena: od 28. 7. — 7. 8. 1987
6. izmena: od 7. 8. — 17. 8. 1987
7. izmena: od 17. 8. — 27. 8. 1987
8. izmena: od 27. 8. — 6. 9. 1987
9. izmena: od 6. 9. — 16. 9. 1987

Letovali naj bi v počitniških domovih in prikolicah:

1. POČITNIŠKI DOM PORTOROŽ: 19 sob z 61 ležišči
  2. POČITNIŠKI DOM BOHINJ: 8 sob z 21 ležišči
  3. POČITNIŠKI DOM NOVIGRAD: 6 sob z 22 ležišči
  4. POČITNIŠKE PRIKOLICE: 9 z 36 ležišči
- SKUPAJ: 140 ležišč
- Počitniške prikolice bodo v avtokampih „FUNTANA“ Vrsar, „TURIST“ Vrsar in na novo v „TERME“ Čateških toplih.

Razdelilnik za počitniške zmogljivosti pa bo objavljen v eni izmed naslednjih števil Steklarja.

Interesenti morajo natančno izpolniti in podpisati prijavnico, ki mora biti, kot običajno podpisana od obratovodje oziroma pooblaščen osebe v tozd-dsss.

Tako izpolnjeno prijavnico je treba oddati v SPLOŠNO SLUŽBO do 8. 5. 1987, ko bo komisija za počitniške domove in družbeni standard pričela z delom.

Prijave, ki bodo oddane po 8. 5. 1987, bodo obravnavane le v primeru prostih zmogljivosti. Vsi, ki se bodo prijavi za letovanje, bodo najkasneje do 22. 5. 1987 dobili pisni odgovor o odobrenem ali neodobrenem letovanju.

Delavcem, ki jim ne bo omogočena uporaba počitniških zmogljivosti delovne organizacije, bomo, v kolikor bo to potrebno, pomagali pri iskanju letovanja drugje.

Cene letovanja še niso določene, objavljene bodo prav tako v eni izmed naslednjih števil.

DO STEKLARNA-SIJAJ HRASNİK
KOMISIJA ZA POČITNIŠKE DOMOVE
IN DRUŽBENO PREHRANO

Pred izpolnitvijo preberite
priloženo obvestilo!

PRIJAVA ZA LETOVANJE

Podpisani ..... delavec - upokojenec
tozd oz. DSSS ..... (navedite polni naziv tozda),
stanujoč .....
(kraj, ulica, pošta)

Želim letovati v počitniškem domu: V PRIKOLICAH
— PORTOROŽ — FUNTANA
— BOHINJ — TURIST
— NOVIGRAD — ČATEŠKE TOPLICE
(ustrezno obkrožite)

v času od ..... do ..... in da mi dodelite
sobo — prikolico z ..... ležišči.

Za letovanje prijavljam še:

Ime in priimek	Leto rojstva	Sorodstvo	Zaposlen pri
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

Če v navedenem času ne bi bilo prostih mest, sem pripravljen letovati tudi od ..... do .....

Zadnjikrat sem letoval v počitniških domovih oziroma prikolicah leta.....

- a) Vzdržujem ..... nepreskrbljenih družinskih članov, od tega .....
šoloobveznih otrok.
b) Samohranilka DA—NE
c) Delovni invalid DA—NE
d) Udeleženec NOV DA—NE

Pri točki a) napišite število članov in otrok, pri točki b)—d) pa obkrožite DA ali NE.

Hrastnik, dne ..... 1987 .....
Podpis prijavitelja

Prijavitelj IMA — NIMA v tem času planirani letni dopust.

Podpis obratovodstva
oziroma vodje sektorja

Obvestilo

Letovanje za praznik dela

Če ste razmišljali, kam bi se odpravili za prvi maj, bo nemara dobrodošlo obvestilo, da bodo odprti počitniški domovi Bohinj, Portorož, Novigrad in po potrebi — tudi prikolice.

Prijavite se lahko v pisarni družbene prehrane in počitniških domovih v 3. nadstropju upravne stavbe. Letovanje boste prijavi v prijavnico, katero dobite v naši službi. Prijavnico bo potem obravnavala komisija za letovanje in vas pravočasno obvestila. Prijavnice za počitniške domove Bo-

hinj, Portorož in Novi grad bomo sprejemali od 9. 3. do 10. 4. 1987, prijavnice za prikolice pa od 9. 3. do 20. 3. 1987 zaradi pravočasne postavitve prikolic oziroma predprostorov.

V počitniškem domu Bohinj bo mogoče izbrati vse storitve — cel penzion, v počitniškem domu Portorož, Novigradu in pa prikolicah pa le prenočišče.

Pridite!

Splošna služba

Zahvala

Moje sodelavke, kako naj se vam zahvalim, ko odhajam od vas v pokoj, za dobroto in ljubezen, ki ste mi jo izkazovale v vseh petintridesetih letih mojega dela med vami, posebno pa še na dan slovesa, ko sem se poslovila od vas. Vem, da so besede premalo, skoraj jih ni! Tu lahko govori samo še srce, ki bo vedno združeno z vami v hvaležnem spominu na vas in vesele ure, ki smo jih preživele skupaj. Ni jih bilo malo, saj smo se dobro razumele in si pomagale v dobrem in slabem. Prav lepo se vam zahvaljujem za darila, ki sem jih prejela za spomin na vas. Presenečena sem bila! Vaših skrbnih rok in ljubečih src ne bom nikoli pozabila.

Hvala vsem in vsakemu posebej, še zlasti Tilki in Dragu.

Vaša Tončka Podmenik

Pletilje, hvala vam

Pletiljam pri društvu upokojencev pri krajevni skupnosti Steklarna se iskreno zahvaljujem za razumevanje in pomoč, da so namenile svoj čas in nam za srečelov ob letošnjem pustnem rajanju za otroke izdelale prelepe igrače, v katere so vtakale svoje priste ideje, spretno delo in mi čutimo, da tudi iskren delček svojega srca. Hvala.

Društvo prijateljev mladine KS Steklarna,
Predsednica Jasna Rižner-Kosm

DO STEKLARNA-SIJAJ HRASNİK
KOMISIJA ZA POČITNIŠKE DOMOVE
IN DRUŽBENO PREHRANO

Hrastnik, dne 1986

Naslov prijavitelja .....

Po pregledu vaše prijave za letovanje je komisija za počitniške domove in družbeno prehrano sklenila, da se vam ODOBRI — NE ODOBRI letovanja v:

PORTOROŽU — BOHINJU — NOVIGRADU

V PRIKOLICI FUNTANA — TURIST — ČATEŠKE TOPLICE

od ..... do ..... v ..... posteljni sobi.

Prosimo vas, da se v roku 15 dni javite v pisarni družbene prehrane in vplačate akontacijo oziroma potrditev rezervacije.

Predsednica komisije:
SLAVICA PLAZAR

Šport in rekreacija

ROKOMET

Priloge dolskih rokometišev na nadaljevanju prvenstvene sezone potekajo po zastavljenem programu. Dolej so varovanci trenerja Simota — Janeza Simončiča — odigrali deset tekem: osem v okviru zimske lige in dve na turnirju, eno so igrali neodločeno, šest smo jih izgubili, kar pa glede na nasprotnike še zdaleč ni kritično. Vseh šest porazov so pretrpeli v srečanjih z ekipami republiške lige: s trboveljskim Rudarjem (tri), Šoštanjem (dve) in Partizanom iz Slovenj Gradca (eno). Z ekipami svojega ranga pa so bili vselej uspešnejši.

Zadnji izmed 4 turnirjev „Zimske lige“, katerega pobudnik so bili prav Dolani, je bil odigran v Hrastniku. Doseženi so bili naslednji izidi — Dol:Krško 25:22, STT Rudar:Krško 23:14, Partizan (Slovenj Gradec):Šoštanj 24:30, STT Rudar:Šoštanj 27:24 in Dol:Partizan 34:33. Končni vrstni red pa je bil naslednji: 1. Šoštanj 12, 2. STT Rudar 12, 3. Partizan 8, 4. Dol 5 in 5. Krško 3 točke.

Na turnirju sredi prejšnjega meseca, na katerem bi moral nastopiti tudi italijanski državni prvak Scafatti, a je slovensko turnejo zadnji hip odpovedal, so poleg domačinov nastopili še igralci Sevnice in STT Rudar iz Trbovelj. Trboveljčani so zmagali prepričljivo, domačini pa so z mago nad jensenski zmagovalci — Sevnici, vendarle dokazali, da spomladi niso

brez možnosti, da obranijo visoko drugo mesto. Na tem turnirju so se tekme končale takole Dol:Sevnica 28:25, STT Rudar:Sevnica 26:17 in STT Rudar:Dol 29:17.

Košarka

V prejšnjem Steklarju smo zapisali, da potrebujejo hrastniški košarkarji za obstanek v drugi skupini vzhodnega dela druge republiške lige le še eno zmago. Fantje so vse napovedi postavili na glavo in v preostalih štirih srečanjih dosegli kar tri zmage, ter se močno premaknili proti sredi prvenstvene razpredelnice.

Čeprav še ni uradno objavljena, pa so hrastniški košarkarji bržčas končali tekmovalno okrog šestega mesta. V zadnjih tekmah so igrali takole. Ekipo trboveljskega Rudarja so premagali tesno 82:80 (42:42), proti vodeči ekipi Polzele so izgubili 86:94 (42:56). Za konec so premagali najprej Podbočje z 90:73 (47:33), nato pa še eno najboljših ekip lige — košarkarje šoštanjske Elektre z 95:89 (48:36).

Ob veteranih Šešku in Leskovarju, ki sta ves čas prvenstva dobro igrala, so se v končnici razigrali še Povše, Stefane in Zupanc, tako da je bil obstanek v ligi zagotovljen praktično prej, preden smo to pričakovali. Po napovedi sodeč naj bi svojo usodo Hrastničani reševali v igri s Podbočjem. Obstane pa so si zagotovili že z mago proti Rudarju.

Streljanje

Ob košarkarjih so prvenstvo sklenili tudi v republiških ligah s serijsko zdračno puško. V veliki finale, ki je bil pred dnevi v Postojni, so se po srečnem naključju uvrstili tudi strelci Rudnika. Hrastničani so zadnjo tekmo v Horšincih sicer izgubili, a so se zaradi nepričakovanega poraza Mariborčanov v Žalcu vseeno uvrstili na drugo mesto, ki jih je popeljalo v finale med štiri najboljše slovenske ekipe. V zadnjih dveh nastopih so strelci Rudnika dosegli naslednje izide: Rudnik: I. Pohorski bataljon (Ruše) 1467:1449 in Noršinci (Murska Sobota):Rudnik 1461:1451.

Strelci Steklarja so v zadnjih dveh nastopih druge lige vzhod pretrpeli še dva poraza, ki pa po prvih podatkih nista bila usodna za njihov obstanek v drugoligaški družini. Dosežena sta bila naslednja izida: Steklar:Franc Stekič (Celje) 1413:1418 in Dušan Poženel (Rečica pri Laškem):Steklar 1436:1416.

O rezultatih Zasavske strelske lige bomo kaj več zapisali v naslednjem Steklarju. Za konec strelskih izidov naj še omenimo, da je na občinskem tekmovalju za Zlato puščico nastopilo 20 strelcev. Vrstni red najboljših pa je bil naslednji: 1. Cvetko 564, 2. Hrnčič 560, 3. Rešetar 560, 4. Sotlar 547, 5. Ostrovršnik 542 (vsi Rudnik) 6. Lipovšek (Ernest Draksler Dol) 540 itd.

Kegljanje

Prvenstvo v vzhodni skupini druge lige spremljajo številne preložitve, tako da je trenutni vrstni red povsem nere-

alen. Kegljačem Rudnika namreč manjkata kar dve srečanja iz prvega dela prvenstva s Hmezadom in Prepoljem. Obe tekmi sta bili preloženi v soglasju s tekmovalno komisijo. Kaj pa bo s tekmo Rudnik:Prepolje iz drugega dela prvenstva, ko so domačini zaman čakali nasprotnike, pa je težko reči. Po vsej verjetnosti bodo srečanje dobili Hrastničani brez boja z 20:0. S tem dvema točkama pa bi se vsaj začasno odlepili z dna prvenstvene razpredelnice. Fantje zatrjujejo, da ni bojazni za izpad in da bodo do konca prvenstva vsaj še dvakrat zmagali. V nadaljevanju prvega in začetku drugega dela prvenstva so kegljači Rudnika dosegli naslednje izide. Rudar (Trbovlje):Rudnik 5113:4955, Rudnik:Ingrad (Celje) 5167:5152, Branik (Maribor):Rudnik 5051:4920 in Rudnik:Prepolje po vsej verjetnosti 20:0 brez boja.

Medtem se je že tudi končal prvi del prvenstva v OKS Trbovlje (Zasavskoposavska liga), kjer s podobnim uspehom kot Rudnik, v drugi ligi nastopajo kegljači Bratstva. Ti so v prvem delu dosegli vsega eno zmago. Kaže pa, da bodo v drugem delu dosti uspešnejši, saj bodo kar v štirih od šestih tekmah gostitelji. V preostalih treh srečanjih prvega dela in v prvem drugega so dosegli naslednje izide: Sevnica:Bratstvo 5166:5074 (tekma je bila v Radečah), Bratstvo:Proletarec II 5070:4820, Brežice:Bratstvo 5003:4971 in Bratstvo:Partizan (Trbovlje) 5136:5132. V tem kolu je zmago priboril Bojan Koritnik z odličnimi 903 podrtimi keglji.

Jože Premec

Utrinki s smučarskega tečaja

Še bi prišli v Gore

Letošnja zima je bila s snegom prava dobrotnica. Snega je nasula kot že dolgo ne, za marsikoga preveč, za smučarje ravno prav, za šolarje ob pravem času.

V času šolskih počitnic smo tudi letos organizirali v Gorah smučarski tečaj za otroke naših delavcev. Pravzaprav je bilo letos nekoliko drugače. Sindikata Steklarna-Sijaj in Tovarne kemičnih izdelkov sta se dogovorila za letošnjo skupno izvedbo tečaja (prejšnja leta so tečaji potekali ločeno), kar seveda mladim ni niti najmanj motilo, kot jih ni motilo to, da so bili družina od prvošolcev, pa do osmošolcev.

Sedemdeset tečajnikov si je pod vodstvom štirih izkušenih vaditeljev (vsi so bili iz TKI) teden dni nabiralo znanje in veščine na snegu. Obiskali smo jih v času dopoldanskega čaja, ki sta ga na smučišče prinesli Majda in Nada, sicer pa sta v času tečaja skrbeli za vse tisto, kar doma nekako pritiče mamam. „Po svoje se trudimo, da bi otroci dneve, ki jih preživljajo tu gori, preživeli kar najlepše. Dolej še nismo imeli nobenih sitnosti, če pa katero ušpičijo, to so vendarle otroci!“ Opazujemo smučišče. Razigranost in veselje. Spuščajjo se po strmini eni bolj drugi manj plašno. Nekateri prav pogumno, vmes pa medklici vaditelja: „Peter pazi, kolena, Janez, zakaj spet pluziš? Čeprav je tudi veliko smeja,

klici vaditelja ne gredo mimo ušes.“ Ustavimo se še ob vlečnici in nekatero povprašamo po vtisih:

Boleslav Kmet, 12 let

„Tudi drugo leto bi rad prišel. Da bi bil spet takšen tečaj!“

Aleš Žibert, 12 let

„Prvič sem na takem tečaju. Čeprav sem se nekaj malega že poskušal naučiti doma, sem se smučati zares naučil tukaj.“

Jernej Biderman, 10 let

„Zelo sem zadovoljen in tudi naučil sem se že kar precej. Zdaj že vozim slalom, pluzim pa nič več tako kot sem včasih.“

Barbara Tršek, 15 let

„Tu, v Gorah, mi je zelo všeč in teden bo kar prehitro minil. Še bi rada kdaj prišla sem gor.“

Peter Halzer, 10 let

„Sedaj znam že marsikaj, kar pred tečajem nisem. Nasploh mi je tukaj lepo, saj sem skupaj s prijatelji.“

O vaditeljih pa so dejali, da so nasploh O.K., ker so jih veliko naučili in že so drug za drugim spet brzeli proti dolinci, za katero so si morda želeli, da bi bila malo dlje. Vsak trenutek je treba izkoristiti, ker bo ob koncu tečaja tudi tekmovalje. Za medalje. In diplome za vse udeležence.

Že četrto leto zapored

Zimovanje na Kalu

Vsem bi se povsili nosovi, če bi nam rekli, da letos zimovanja ne bo. Ampak vodstvo odreda in naši vodniki res niso takšni, da bi namenoma izzvali naše razočaranje. Pa že raje žrtvujejo nekaj dni svojega dopusta in si zavijajo rokave. Torej je zimovanje bilo že četrto leto zapored in na Kalu je bilo prav tako prima, pravzaprav še bolj, kot pretekla leta.

Vreme je bilo takšno, kot smo si ga lahko samo želeli. Sonce je obarvalo naše razgrete obraze in pogrelo prezeble roke. Svežega zraka smo imeli toliko, da bi ga lahko malo odstopili še vam v dolini, saj smo slišali, da ste bili z njim prav v tistih dneh precej na tesnem.

Letos je bil z nami prvič, zato še toliko bolj zaželen, smučarski učitelj. Prima možakar, ta tovariš Oka! Ne samo, da nas je učil vijuganja in drugih spretnosti po beli strmini, postal je naš prijatelj. Sila uporaben in pripraven je bil tudi pri naših večernih prostih dejavnostih in šaljivih tekmovaljih. Radi smo ga ubogali in vsem, saj se nam je tudi pošteno izplačalo. Če bi nas videli na tekmovalju v slalomu, ki smo ga organizirali predzadnji dan, bi se tudi vi strinjali z nami.

Kuhi Marjan je že naš stari znanec. Že naprej smo vedeli, da bodo marsikomu hlače postale pretesne. Celu s torto smo se posladkali, saj je čebelica Janka praznovala osmi rojstni dan. Naša zimovanja so nekaj posebnega.

Na udeležujemo se jih samo zaradi smučanja in veselja. Vodniki znajo poskrbeti, da v prostem času ne tavamo sem ter tja, kot izgubljene ovčice. Bili smo na naporjem nočnem pohodu. Kolona, v kateri je stopalo 34 tabornikov, se je kljub utrujenosti s pesmijo vrnila pod toplo streho. O, kako po takim ritmu prija in vabi udobna postelja. TT-ji smo mlajšim pokazali, kako se tudi v snegu da zakuriti ogenj, kako urediti bivač v snegu. Ogleдали smo si lovsko kočjo, iskali živalske sledi in ptičja gnezda.

Večerna tekmovalja v šahu, pikadu in tomboli so že naša standardna zabava. Prav tako družabne igre, kjer damo duška tudi naši otroški nagajivosti. Če je pri tem kdo malo moker, „naličen“ s kremo ali zobno pasto, si tega res ne jemljemo k srcu.

Zdi se nam, da teden dni zimovanj mine dosti hitreje, kot taktak, ko gulimo šolske klopi. Slovo in zaključek zato res morata biti „na nivoju“. Kulturni program, v katerem smo po malem sodelovali vsi — nekaj skečev, plesna točka, recitacije, napisane posebej za to priložnost, kronika, krst tistih, ki so bili z nami prvič. Pozabeli smo zapeti tisto: „O, zdaj gremo, nazaj še pride-mo.“ No, pa ni pomembno, res je, da tako mislimo in prav gotovo bomo prihodnje leto spet zimovali na Kalu.

Marino Zorc-Škorc
OTH

Nagradna križanka „Slovenske igralke“

3	SLOVENSKA IGRALKA	STARO-RIMSKI POZORAV	SLOVENSKI REŽISER (SLAVKO)	SPODNJI DEL POSODE	MODEL GOLEGA TELESA	HRIBOVIT OTOK V KIKLADIH	METLICA	TELUR	OTON ŽUPANČIČ	KONRAD ADENAUER	MESTO V JUŽNI MANDŽURJI	REAUMUR	3	PETER LEVEC	POLITIK BREZNEJEV	RIMSKO POZEMELJE	FILMSKA IGRALKA FARRROW	FILMSKA IGRALKA DEREK	ARABSKI ŽREBEC
SLOVENSKA IGRALKA													SVINČENI PEČAT						
SLOVENSKA IGRALKA												FRANCOSKI LETALEC (LOUIS)							
FRANC. OBLIK KOVALEC VRTOV (ANDRE)								GAVRILO PRINCIP	GRŠKI DIDAKTIČNI PESNIK	PLANINA V MAKE DONJI				PRITOK VOLGE				BOKSAR PARLOV	SLOVENSKA IGRALKA
ŠPANIJA		ŠPANSKA PLESALKA IN PEVKA (CAROLINA)	KOVINA	VRHUNSKI ŠPORTNIK	SLOVENSKA IGRALKA												SESTAVIL: KARLI DREMEL	MAJA SUGMAN	
VNETJE LICA					ŽENSKI PEVSKI GLAS								FILMSKA IGRALKA MC GRAW					NAŠ LETALSKI PREVOZNIK	
URADNO PISMENO POTRDILO					TONI SELIŠKAR						POŽREŠNEŽ								FIGURA PRI ČETVORKI
HČERIN MOZ				TUJE MOŠKO IME															KATRAN
				RAZDOBJE, ERA, VEK															
PISARNA, BIRO						POJAV NA RAZBURKANEM MORJU			ARGON				KMEČKI DELAVEC						KALIJ
						NEON			TRIČRTELNA KIRURŠKA IGLA				MESTO NA KITAJSKEM						FILMSKA IGRALKA MASSARI
SLOVENSKA IGRALKA														NRAVNOST, (DUROVNO) RAZPOLOŽENE					
														SIDRO					
AVSTRIJA		ROPARSKI DELFIN	SLOVENSKA IGRALKA															STRD	
			MATERIJA																
GLASBENI ZNAK						RDEČA POLJSKA CVETICA	ETNIČNA SKUPINA V VZHODNI NIGERIJ	UMETNI VIR SVETLOBE	OTTO EHRLICH				RIMSKI NARAVO-SLOVEC					DRŽAVNA BLAGAJNA	
									BALERINA PAVLOVA				REŽISER ŠKODLAR					TIBETANSKO GOVEDO	
GNÓJNO VNETJE NA PRSTU					SLOVENSKA IGRALKA														KISIK
																			ALBERT EINSTEIN
KRAJ PRI OPATIJI						VRHUNSKI POGLAVAR KRŠČANSKE KOPTISKE CERKVE					ANGLEŠKI POLARNI RAZISKOVALEC (JOHN)								
MIK, PRELEST					BAJTAR						TULEC, ETUI								MAJHEN KOL

Za 8. marec — Dan žena smo vključili v nagradno križanko 9 slovenskih filmskih in gledaliških igralk. Pri žrebanju za nagrade bodo prišle v poštev rešitve, na katerih bo vpisano najmanj 5 igralk.

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo STEKLARJA, 61430 HRASTNIK, Cesta 1. maja 14 do petka 27. 3.

Med reševalce bomo z žrebom razdelili 7 nagrad:

1. nagrada	1000 dinarjev
2. nagrada	600 dinarjev
2.-7. nagrada po	450 dinarjev

Nagrajeni reševalci

Za nagradno križanko Partizanska imena smo prejeli 102 rešitev. Žreb je namenil nagrade naslednjim:

1. nagrada — 1000 dinarjev: Ludvik Rancinger, upok.
2. nagrada — 600 dinarjev: Irma Kirn, upok.
- 3.-7. nagrada po 450 dinarjev: Fanči Žlindra, Marjeta Petan, Anica Poslek, Viktorija Oplotnik, Izidor Bizjak

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: kapa, Asmara, trieder, Avon, Skalar, razlaga, Jaka, parija, interes, urok, Ela, kri, omara, Hipokrat, Oahu, Ki, Nan, alt, Ola, Gvido, smetar, razpis, lokal, Tirana, skleda, Ada, Ita Rina, teren, Var, noj, SK, Ono, tara, Aron, laz, Enrico, Isere, morena, Lojko, A.N., Modras, Gal, geoid, Ra, oko—Lje, ata, arena.

N.K.

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega očeta in deda **Miloša Tosiča** se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem izmene Golež-Marinkovič-Brilej za denarno pomoč in izrečena sožalja. Žalujoča: hčerka Toja Dacar z družino, ter ostalo sorodstvo.

Zahvale

Lep in nepozaben bo v mojem spominu ostal poslednji delovni dan, ki sem ga preživel z vami, dragi sodelavci. Iskreno se zahvaljujem delavcem izmene Oberčkal za darila in pozornost, še posebej pa sodelavcem v brigadi Jaka Klanjšek. Ob tej priložnosti pa se iskreno zahvaljujem tudi mojim sosedom Tonetu Krežetu, Lojzetu Kramžarju ter Stanetu Krežetu, ker so mi nudili nesebično pomoč pri prevozih na delo in domov.

Marjan Stritar st.

Vsem sodelavkam vseh treh izmen se ob odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem za cvetje in lepa darila, ki me bodo spominjala na dneve, ki smo jih preživeli skupaj.

Za vnaprej pa vam želim mnogo medsebojnega razumevanja in uspešnih delovnih rezultatov.

Zvonka Dremel

★ ★ ★

Napočil je trenutek, ki nas ločuje. Spoznavam, kako težko se je ločiti od ljudi, ki so mi vrsto let stali ob strani, ter delili z menoj dobro in zlo. Prelepa darila, ki ste mi jih podarili v slovo,

bodo večni spomin na dan, ko smo si še zadnjič segli v roke in se poslovili. Drage sodelavke in sodelavci! Še enkrat se vam zahvaljujem za prijeto slovo in prečudovita darila, ki me bodo vse življenje spominjala na čas, ki sem ga preživela med vami. Še posebno se zahvaljujem tovarišu Rižnarju za poslovilne in hkrati spodbudne besede ob odhodu v pokoj. Hvala tudi izmeni Bičanič (tozd-1) ter pregledovalkam stekla iz iste izmene.

Tudi v bodoče vam želim mnogo medsebojnega razumevanja in veliko delovnih uspehov!

Najlepša hvala za vse!

Rozi Novak

 steklar

Odbor za obveščanje: Marijanca Polzelnik, predsednica, člani: Milan Cmkovič, Janez Ciglar, Jože Drugovič, Jože Godicelj II., Albert Kapelar, Vlado Šebenik in Joži Umek. Urdniški odbor: Mila Kobal-glavna in odgovorna urednica, člani: Zdenka Fabjan, Jasna Rižnar-Kosm, Majda Krošlin, Alojz Marcen, Ervin Predovnik, Joži Umek in Franc Vidovič. Fotografije Branko Klančar. Pri izdajanju sodeluje center Delavske enotnosti za razvijanje obveščanja v združenem delu, grafična pravila Reprostudio Mrežar, tiska v nakladi 2500 izvodov tiskarna Partizanska knjiga. Naslov uredništva: Steklar, Hrastnik Cesta 1. maja 14, telefon 0601-41-622, int. 55. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo oproščeno davka od prometa proizvodov.